VÝROČNÍ ZPRÁVA
HYGIENICKÉ STANICE HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY
ZA ROK 2023

souhrn činnosti odborných útvarů

HYGIENICKÁ STANICE HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY

PŘEHLED KAPITOL

• PERSONÁLNÍ ÚDAJE

• KRIZOVÁ PŘIPRAVENOST

• ČINNOST PROTIEPIDEMICKÉHO ODBORU (EPI)

• ČINNOST ODBORU HYGIENY DĚTÍ A MLADISTVÝCH (HDM)

• ČINNOST ODBORU HYGIENY OBECNÉ A KOMUNÁLNÍ (HOK)

• ČINNOST ODBORU HYGIENY VÝŽIVY A PŘEDMĚTŮ BĚŽNÉHO UŽÍVÁNÍ (HV A PBU) - HYGIENA VÝŽIVY

• ČINNOST ODBORU HYGIENY VÝŽIVY A PŘEDMĚTŮ BĚŽNÉHO UŽÍVÁNÍ (HV A PBU) - HYGIENA PŘEDMĚTŮ BĚŽNÉHO UŽÍVÁNÍ

• ČINNOST ODBORU HYGIENY PRÁCE (HP)

PERSONÁLNÍ ÚDAJE

Personální údaje k 31.12.2023

Hygienická stanice hlavního města Prahy se sídlem v Praze je správním úřadem, většina jejích zaměstnanců je ve služebním poměru, který se řídí zákonem č. 234/2014 Sb., o státní službě. Výrazně menší podíl tvoří zaměstnanci v pracovním poměru na pracovních místech, kteří se řídí zákonem č. 262/2006 Sb, zákoník práce. V souvislosti se zákonem o státní službě je každý rok připravována roční systemizace, vycházející ze závazných pravidel pro organizaci služebních úřadů. Tuto systemizaci schvaluje vláda ČR. Na jejím základě dochází k personálnímu plánování. Pro rok 2023 bylo prvotně systemizací schváleno 232,40 systemizovaných míst, z toho 208,4 služebních a 24 pracovních. Během roku 2023 nedošlo v rámci systemizace k zásadním změnám.

Během roku 2023:

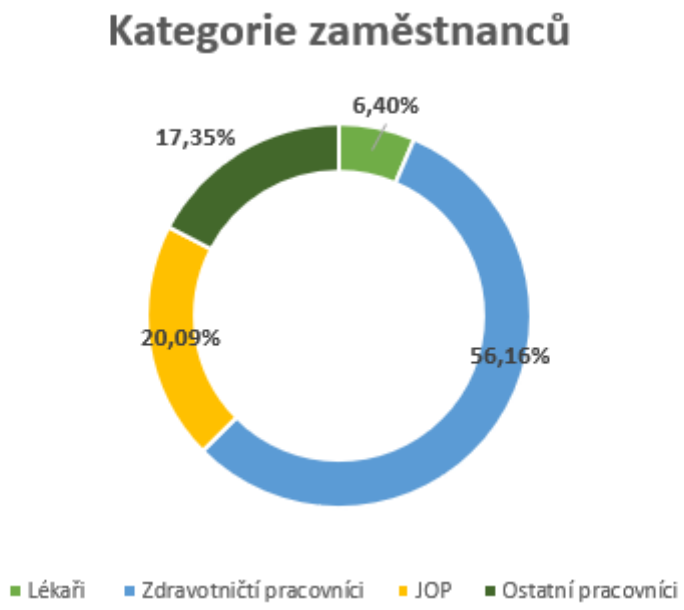
Systemizováno od 1. ledna 2022: 232,4 služebních a pracovních míst
- z toho představení: 33
- z toho ostatní služební místa: 175,40
- z toho vedoucí: 1
- z toho ostatní pracovní místa: 23

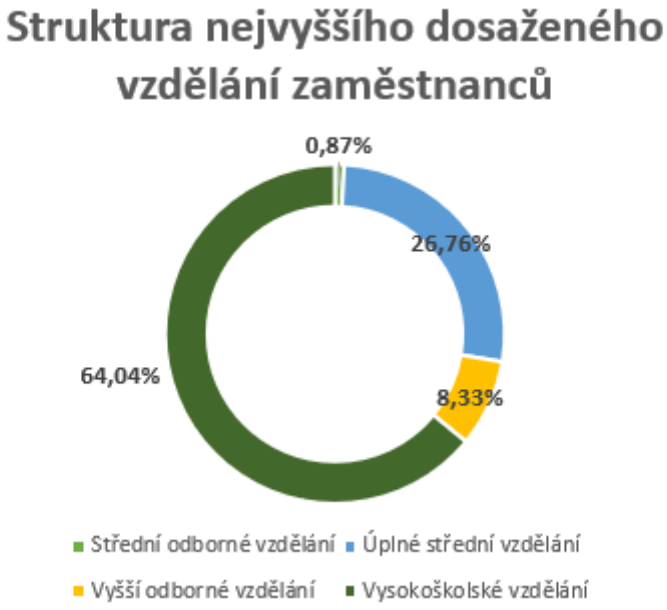
Systemizováno od 1. dubna 2023: 254,64 služebních a pracovních míst
- z toho představení: 33
- z toho ostatní služební místa: 175,40
- z toho vedoucí: 1
- z toho ostatní pracovní místa: 23

Systemizováno od 1. července 2023: 254,64 služebních a pracovních míst
- z toho představení: 33
- z toho ostatní služební místa: 175,40
- z toho vedoucí: 1
- z toho ostatní pracovní místa: 23

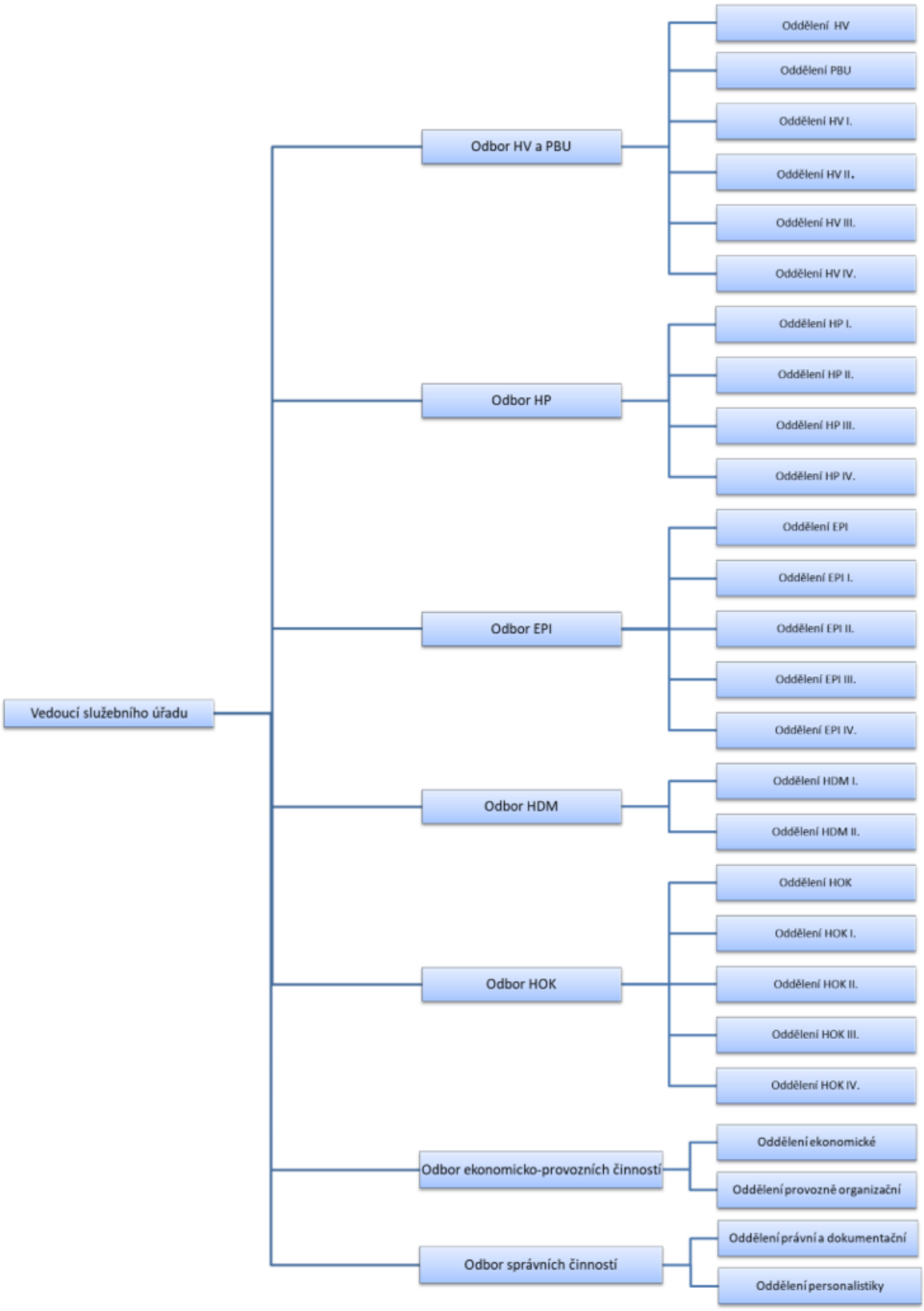
Systemizováno od 1. října 2023: 252,19 služebních a pracovních míst
- z toho představení: 33
- z toho ostatní služební místa: 175,40
- z toho vedoucí: 1
- z toho ostatní pracovní místa: 23

Průměrný přepočtený evidenční počet zaměstnanců za rok 2023 činil **198,385.**
Evidenční přepočtený počet zaměstnanců k 31. 12. 2023 činil **197,45.**
Evidenční počet zaměstnanců k 31. 12. 2023 byl 214.
Průměrný věk zaměstnanců v roce 2023 byl 47 let.

Kategorie zaměstnanců
6,40%
17,35%
20,09%
56,16%
Lékaři
Zdravotničtí pracovníci
JOP
Ostatní pracovníci

Struktura nejvyššího dosaženého vzdělání zaměstnanců
0,87%
26,76%
64,04%
8,33%
Střední odborné vzdělání
Úplné střední vzdělání
Vyšší odborné vzdělání
Vysokoškolské vzdělání

Platné schéma organizační struktury k 31. prosinci 2023

Tabulka představených k 31. 12. 2023

101	Ředitel	Shumová Zdeňka, MUDr.
104	Ředitel odboru správních činností	Srb Zdeněk, JUDr., MBA
201	Ředitel odboru hygieny výživy a předmětů běžného užívání	Zikl Pavel, Ing.
301	Ředitel odboru hygieny práce	Krýsa Václav, Ing.
403	Ředitelka odboru protiepidemického	Marešová Martina, MUDr
600	Ředitel odboru ekonomicko-provozních činností	Maličková Božena, Ing.
700	Ředitel odboru hygieny dětí a mladistvých	Füleová Anna, Ing.
801	Ředitel odboru hygieny obecné a komunální	Moravcová Eva, Ing.

KRIZOVÁ PŘIPRAVENOST

Popis činností pracoviště krizového řízení

Hygienická stanice hl. m. Prahy (dále jen „HSHMP“) je organizační složka státu, jejímž zřizovatelem a nadřazeným orgánem je Ministerstvo zdravotnictví České republiky. Zároveň vystupuje jako správní úřad plnící úkoly dané zákonem č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Na základě ustanovení § 24c a 29, odst. 1, zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), je HSHMP povinna zabezpečit krizovou připravenost v oblasti své působnosti a k tomuto účelu zpracovat plán krizové připravenosti. Pracoviště je vedeno krizovým manažerem v přímé podřízenosti ředitele HSHMP.

Krizový manažer zajišťuje krizovou připravenost v oblasti působnosti HSHMP, a to formou zajištění plnění opatření vyplývajících z Krizového plánu Ministerstva zdravotnictví České republiky. Dále úzce spolupracuje v rámci krizové připravenosti a v rámci řešení krizových situací s orgány krizového řízení. Zpracovává podklady pro krizové plánování, poskytuje součinnost pro zpracování tzv. Rozpracovaných typových plánů, nebo v rámci havarijního plánování pro zpracování tzv. Plánů konkrétních činností. Také je členem odborných komisí a odborných skupin, které se při vyhlášení stavu nebezpečí nebo nouzového stavu stávají součástí Krizového štábu hl. m. Prahy. HSHMP poté aktivuje pro řešení krizových situací a mimořádných událostí ve své působnosti jako svůj pracovní orgán Krizový štáb HSHMP. Tento krizový štáb nebyl HSHMP v roce 2023 aktivován.

HSHMP jako orgán ochrany veřejného zdraví je podle § 4 odst. 2 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů ostatní složkou integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“). Ostatní složky IZS poskytují při záchranných a likvidačních pracích plánovanou pomoc na vyžádání. Poskytování plánované pomoci na vyžádání se zahrnuje do poplachového plánu IZS, tedy do Poplachového plánu IZS hl. m. Prahy. Tato pomoc je nejčastěji spojována s krizovými situacemi a mimořádnými událostmi v oblasti hygienických a protiepidemických opatření, zejména jde o situace a události vztahující se k infekčním nemocem včetně epidemií, pandemií, k podezření nebo výskytu vysoce nakažlivých nemocí – VNN *(na palubě letadla přistávajícího ve vstupním místě pro leteckou dopravu – Letiště Václava Havla Prahy Ruzyně, ve zdravotnických zařízeních poskytovatelů zdravotních služeb a v ostatních prostorech*). V souvislosti s tímto nastavuje režimy ochrany zdraví zasahujících složek IZS a dotčených zdravotnických zařízení, dále poskytuje součinnost při řešení situací a událostí vztahující se ke kontaminaci potravin, výrobků a pitné vody biologickými, chemickými nebo neionizujícími látkami z různých příčin, součinnost při řešení situací v rámci systému nouzového zásobování pitnou vodou, poskytuje ve své odborné působnosti nouzové základní služby obyvatelstvu v režimu nouzového přežití obyvatelstva, poskytuje odbornou pomoc při manipulaci s nebezpečnými odpady a při nakládání s vysokým počtem obětí, kdy především stanoví způsob nakládání s lidskými pozůstatky při pohřbívání v případě infekčních nemocí, zejména pak v případě vysoce nakažlivých nemocí nebo účinků biologických agens nebo toxinů. V rámci krizové připravenosti proběhlo v polovině roku 2023 vzdělávání starostů městských částí a tajemníků bezpečnostních rad městských částí zaměřené na přípravu řešení mimořádných událostí a krizových situací v podmínkách hl. m. Prahy (teoretická část na MHMP a praktická ukázka v Dubči), a koncem roku další dvě velké společné cvičení složek IZS, a to taktické cvičení s názvem „Výskyt vysoce nakažlivé nemoci na palubě letadla – hemoragická horečka 2023“ a cvičení zaměřené na problematiky HYGTOXI, při kterém se složky připravovaly na možný chemický útok s následkem otravy vody se společností Pražské vodovody a kanalizace, a. s.

Krajská epidemiologická komise

Krajská epidemiologická komice hl. m. Prahy (dále jen „KEK HMP“) je stálým pracovním orgánem primátora hl. m. Prahy. KEK HMP svolává ředitel HSHMP, který je předsedou této komise, zejména k projednání zásadních záležitostí týkajících se řešení epidemiologické situace v kraji a k přijetí opatření v případě výskytu závažných infekčních onemocnění. V květnu roku 2023 proběhlo zasedání KEK HMP, během kterého byl schválen nový aktualizovaný Statut a jednací řád KEK HMP společně s aktualizovaným Pandemickým plánem hl. m. Prahy.

Spolupráce s dalšími orgány hlavního města Prahy v roce 2023

HSHMP se účastnila koordinačních schůzek s Magistrátem HMP a Centrem sociálních služeb:

MĚSÍC	DEN	PŘEDMĚT JEDNÁNÍ
Leden	3., 10., 17., 24., 31.	Zimní humanitární opatření pro lidi bez domova. Ošetřovny mediků na ulici, kapacita a bezbariérovost nocležen, urgentní příjmy, metodika městské policie, testování a očkování uprchlíků, adiktologické služby, smluvní zabezpečení, letáky pro odbornou veřejnost i klienty, leták pro zimní adiktologickou pomoc, metodika přijímání do zařízení ...
Únor	7., 14., 21., 28.	
Březen	7., 8., 14., 21., 28.	
Červen	27.	Vyhodnocení Zimních humanitárních opatření 2022/2023 a první koordinační setkání k přípravě Zimních humanitárních opatření 2023/2024. Evaluace zimních humanitárních opatření 2022/2023.

Ředitelka HSHMP se dále účastnila těchto jednání s Magistrátem hlavního města Prahy:

29. 3., 28. 4. 19. 5., 16. 6., 12. 9.	Porada ředitelů složek integrovaného záchranného systému a dalších subjektů

3. 4.	Schůzka s odborem zdravotnictví Magistrátu HMP k projednání Pandemického plánu HMP.
9. 5.	Zasedání Epidemiologické komise hlavního města Prahy včetně Pracovního štábu Epidemiologické komise hlavního města Prahy (Ř HSHMP je předsedkyně komise).
30. 5.	Jednání s ředitelem Pražských vodovodů a kanalizací Ing. Petrem Mrkosem a JUDr. Markétou Štalmachovou, ředitelkou odboru bezpečnosti MHMP, ke cvičení HYG-TOXY 2023 zaměřené na chemický útok na vodojem Flora
15. 6.	Celodenní vzdělávání (organizátor Magistrát HMP) starostů městských částí a tajemníků bezpečnostních rad městských částí zaměřené na přípravu řešení mimořádných událostí a krizových situací v podmínkách hl. m. Prahy, které vychází z „Koncepce vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení“, schváleného usnesením Vláda ČR č. 508 ze dne 10. července 2017, a „Plánu hlavních úkolů organizačních složek státu v působnosti HZS HMP pro rok 2023“. Teoretická část v MHMP, praktická ukázka v Dubči.
25. 7.	Školení členů Povodňové komise hlavního města Prahy (Magistrát HMP).
16. 10.	Schůzka s odborem zdravotnictví Magistrátu HMP, "Zdravotnické prohlídky před odjezdem záchranářů do Turecka".
31. 10.	Realizace Plán spojení SYPOS, etapa II.

Další akce v průběhu roku:

11. 4.	Jednání se starostou MČ Praha 9, Mgr. Tomášem Portlíkem.
20. 4.	Exkurze do provozovny ZEVO, spalovna odpadů Malešice.
16. 5.	Jednání s ředitelem Pražských vodovodů a kanalizací Ing. Petrem Mrkosem ke cvičení HYG-TOXY 2023 zaměřené na chemický útok na vodojem Flora
31. 5., 2, 6.	Interní schůzky HSHMP k jednání se starosty.
18. – 22. 9.	Ministerstvo zdravotnictví ve spolupráci se Světovou zdravotnickou organizací (dále „WHO“) a dalšími aktéry zajišťuje – hodnotící mise k přezkoumání kapacit zdravotnického systému při řešení zdravotních potřeb uprchlíků v České republice se zaměřením na ukrajinské uprchlíky. Posouzení kapacit a procesů českého zdravotnictví ve vztahu k ukrajinským uprchlíkům, zejm. dostupnost služeb primární péče, zdravotních služeb v oblasti péče o duševní zdraví; dále také posouzení využívání zdravotnických informací a dat k zajištění adekvátní péče a dalších klíčových aspektů systému ve vztahu k uprchlíkům.
25. 9.	Účast na semináři Realizace následných ochranných opatření na území po radiační havárii, Ministerstvo zemědělství ČR.
3. 10.	V souladu s „Plánem kontrol zpracovatelů plánů krizové připravenosti na rok 2023“, byla provedena kontrola subjektu Hygienická stanice hl. m. Prahy, Plán krizové připravenosti, Hasičský záchranný sbor hlavního města Prahy.
16. 11.	Školení z právních předpisů v oblasti ochrany utajovaných informací, MZ ČR.
5. 12.	Školení ke změnám v přístupu k informačnímu systému integrované prevence (IS IPPC) pro pracovníky krajských hygienických stanic. Integrovaná prevence s důrazem na kompetence orgánů ochrany veřejného zdraví, technické záležitosti týkající se Centrálního registru životního prostředí (orientace v prostředí, přístupy, role Správce subjektu apod.). Přednášející z MŽP a z České informační agentury životního prostředí.

Cvičení v roce 2023:

11.10.2023	Nácvik transportu pacienta s podezřením na vysoce nebezpečnou nákazu (VNN) – hemoragickou horečku (Ebolu) na Letišti Václava Havla
01.11.2023	Cvičení HYG-TOXY 2023 zaměřené na chemický útok na vodojem Flora ve spolupráci s PVK, a. s.

ČINNOST PROTIEPIDEMICKÉHO ODBORU (EPI) HSHMP V ROCE 2023

V roce 2023 bylo hlášeno 30 535 infekčních onemocnění, z toho bylo 21 516 onemocnění COVID 19 a 9 019 jiných infekčních onemocnění. Ve srovnání s rokem 2022 došlo k poklesu o 94 % u onemocnění COVID 19, kdy v roce 2022 bylo hlášeno 346 432 onemocnění. Ostatních infekčních onemocnění bylo v roce 2022 vykázáno 10 230, došlo tak k poklesu o 22 %. Epidemiologická šetření byla provedena u 69 různých infekcí.
Celkem 337 epidemiologických šetření bylo provedeno v souvislosti s epidemickým výskytem. V roce 2023 byly hlášeny 3 epidemické výskyty u onemocnění COVID 19 v souvislosti s ubytováním v zařízení sociálních služeb pro seniory, ve kterých celkem onemocnělo 27 osob. V dalších 17 epidemických výskytech onemocnělo 310 osob, jednalo se především o epidemie infekčních gastroenteritid, většinou virového původu. Hromadné výskyty virových gastroenteritid byly hlášeny ze 7 dětských kolektivů a v 1 případě se jednalo o domov pro seniory, celkem virovou gastroenteritidou v epid. souvislosti onemocnělo 248 osob. V průběhu letních měsíců byly hlášeny 2 epidemické výskyty salmonelózy, jednalo se o hosty dvou pražských hotelů, kteří onemocněli v souvislosti s konzumací snídaňového menu v hotelu. V obou případech byla při epidemickém šetření zjištěna přítomnost salmonel v odebraných vzorcích stravy a následná vyšetření provedená v Národní referenční laboratoři pro salmonelózy Státního zdravotního ústavu prokázala přímou souvislost mezi konzumací stravy a onemocněním. V těchto 2 výskytech onemocnělo celkem 56 osob. Dále hygiena obecná a komunální ve spolupráci s protiepidemickým odborem šetřila 10 onemocnění cerkariovou dermatitidou v souvislosti s koupáním v biotopu Lhotka, Praha 4.

Bylo šetřeno 437 osob poraněných při výkonu zdravotnické profese (o 13 % více než v roce 2022). Jednalo se zejména o SZP (252), lékaře (103), ošetřovatele (41), ve 22 případech se jednalo o studenty na praxi.

Na základě provedených epidemiologických šetření bylo rozhodnuto o stanovených protiepidemických opatřeních – celkem bylo vydáno **421 rozhodnutí**, z toho se ve **67** případech jednalo o zvýšený zdravotní dozor pro osoby vykonávající činnosti epid. závažné, které byly v kontaktu s infekčním onemocněním. Bylo vydáno **332** lékařských dohledů pro kontakt s infekčním onemocněním pro osoby, které nepracují s pokrmy a potravinami (tyto lékařské dohledy byly vydány pro kontakt s virovou hepatitidou A, B, C, E, tuberkulózou, opičími neštovicemi, meningokokovou meningitidou, bacilární úplavicí, tyfem, ptačí chřipkou a při poranění ve zdravotnictví). V **6** případech se jednalo o karanténu u spalniček. V **9** případech o nařízení izolace a léčby u TBC a pohlavně přenosných onemocnění. V **7** případech se jednalo o protiepidemická opatření, která byla stanovena různým zařízením (školy, domovy pro seniory apod.).

V roce 2023 probíhaly na Hygienické stanici hl. m. Prahy **zkoušky k získání odborné způsobilosti v oblasti dezinfekce, dezinsekce a deratizace**. Celkem bylo vydáno **27** osvědčení.

Bylo provedeno **6 šetření nemoci z povolání.**

Preventivní dozor

Bylo vydáno **2 862 rozhodnutí** k provozním řádům zdravotnických zařízení a zařízení sociálních služeb. Velké množství vydaných rozhodnutí k provozním řádům souviselo s novelou zákona o odpadech, kdy všichni poskytovatelé zdravotní péče museli vypracovat dodatek k provoznímu řádu týkající se manipulace s nebezpečným odpadem.

Dále bylo vydáno **428 stanovisek,** 382 dle stavebního zákona a 46 k poskytování zdravotní péče mimo zdravotnické zařízení.

Státní zdravotní dozor se zaměřením na kontrolu hygienických a protiepidemických opatření k předcházení vzniku a šíření infekcí spojených se zdravotní péčí ve zdravotnických zařízeních a v zařízeních sociálních služeb

HSHMP bylo provedeno celkem **1191 kontrol, z toho 1157 kontrol ve zdravotnických zařízeních a 34 kontrol v zařízeních sociálních služeb**. Kontroly byly prováděny v rámci celostátních priorit primárně ve stomatologických ambulancích, gynekologických ambulancích, v ordinacích jednodenní chirurgie, na dialyzačních jednotkách, ortopedických ambulancích. V lůžkových zařízeních pak na odděleních ARO a JIP, a na odděleních patologie, soudní medicíny a přidružených laboratoří. Jako krajská priorita byla kontrolována infekční oddělení.

Při kontrolách byly **závady** zjištěny **v 399 provozovnách.** Za zjištěné závady byly uloženy **sankce v celkové hodnotě 230 000 Kč.**

Krajské priority

Sběr klíšťat

Jako každoročně byl v rámci krajských priorit proveden sběr klíšťat, který proběhl v 8 lokalitách na území hl. m. Prahy. V roce 2023 se na území hl. m. Prahy pohybovala promořenost klíšťat proti lymské borrelióze v jednotlivých lokalitách od 4 % v Klánovickém lese do 36 % v Divoké Šárce. Virus klíšťové encefalitidy nebyl zachycen.

VNN – Součinnost s IZS

V součinnosti s IZS bylo 8x prováděno opatření v souvislosti s nálezem podezřelé zásilky s neznámým obsahem, 2x proběhla konzultace při výskytu infekčního onemocnění.

Říjnu 2023 proběhlo v součinnosti s IZS taktické cvičení na Letišti Václava Havla se scénářem přílet 2 cestujících s podezřením na onemocnění Ebolou. Cvičení přes drobné nedostatky potvrdilo připravenost pražského IZS na tuto situaci.

Ředitelka protiepidemického oddělení byla v roce 2023 členkou poradního sboru Hlavní hygieničky a také členkou poradního sboru sportovců, v rámci kterého konzultovala opatření při výskytu infekčních onemocnění.

Podněty občanů

Celkem bylo v rámci protiepidemického odboru řešeno 59 podnětů občanů, v 19 případech se jednalo o podněty na činnost zdravotnických zařízení, v 8 případech se jednalo o podnět oprávněný, v 2 případech neoprávněný a v dalších 9 částečně oprávněný nebo nebylo možno oprávněnost posoudit. Ve 3 případech se řešil podnět týkající se dítěte, jehož rodiče odmítají očkování, v 1 případě neoprávněný. Ve 3 případech se jednalo o neoprávněné podněty v souvislosti s výskytem infekčních onemocnění a ve 34 případech si občané stěžovali (26x oprávněně) na výskyt potkanů nebo obtížného hmyzu (štěnice, rusi, švábi). Jedním z podnětů byl také opakovaný výskyt štěnic na strahovských kolejích, kde protiepidemický odbor úzce spolupracoval s odborem hygieny obecné a komunální a účastnil se také jednání pracovní skupiny.

Expertní a přednášková činnost činnost, propagace činnosti HSHMP

Mezikrajský seminář epidemiologů 2023, Broumov
Výskyt monkeypox v Praze
Hromadný výskyt onemocnění VHA na území Prahy a Středočeského kraje v souvislosti s konzumací mražených jahod zakoupených v řetězci Iceland
Alimentární intoxikace po konzumaci kebabu

Prezentace na společném jednání se Státní veterinární správou
Brucelóza
Salmonelóza v pražských hotelích

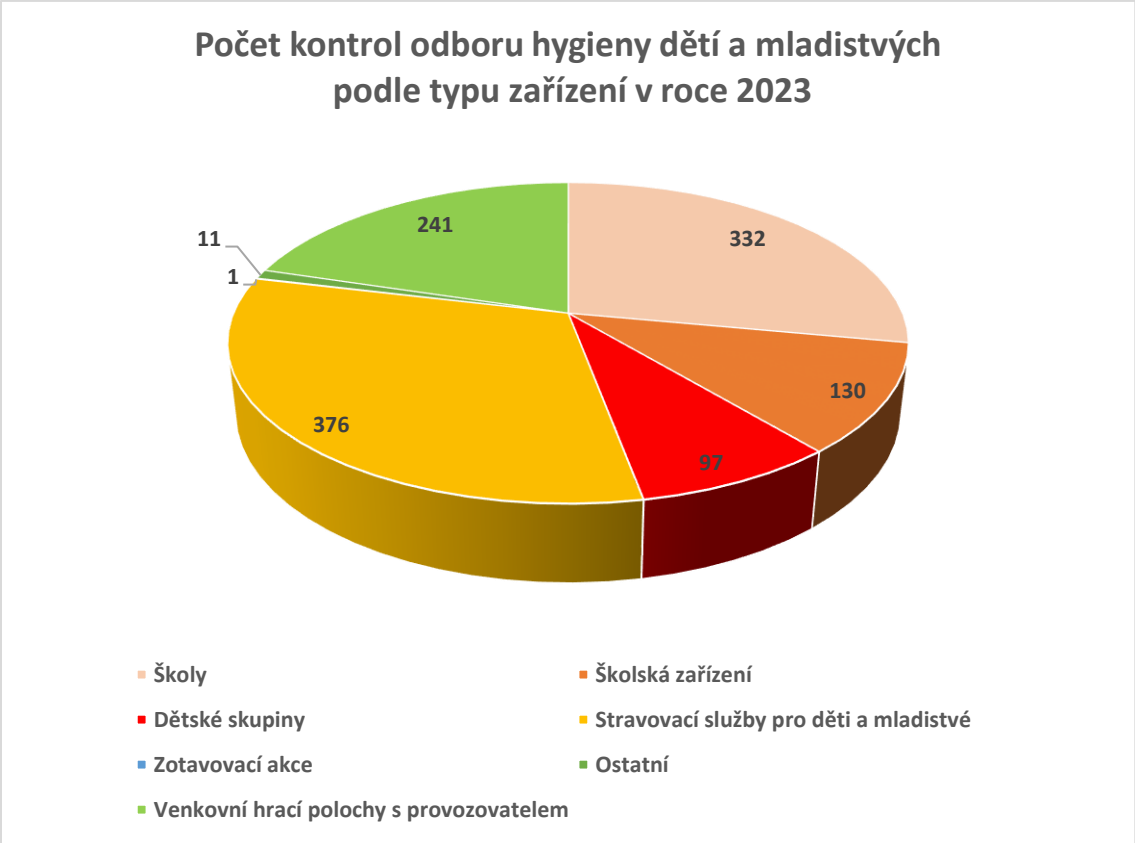
V rámci Dne otevřených dveří, který proběhl na HSHMP 28.9. 2023, pracovníci protiepidemického odboru seznámili návštěvníky se zaměřením oboru epidemiologie, zejména se věnovali problematice vysoce nebezpečných nákaz, infekcí, kontrole zdravotnických zařízení a problematice dezinsekce a deratizace.

Společnost dermatologů
Prezentace - Státní zdravotní dozor

Lékařský dům
Výskyt monkeypox v Praze

ZPRÁVA O ČINNOSTI ODBORU HYGIENY DĚTÍ A MLADISTVÝCH ZA ROK 2023

V roce 2023 bylo odborem hygieny dětí a mladistvých v hl. m. Praze evidováno **4 046** dozorovaných zařízení. Kontrolní činnost byla prováděna ve všech typech zařízení pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, v provozovnách stravování a na zotavovacích akcích pořádaných pro děti a mladistvé. Celkem bylo provedeno **1 188** kontrol**.**

Stravování pro děti a mladistvé

Zvýšená pozornost je standardně věnována provozovnám stravování pro děti a mladistvé, kde probíhají, z pohledu hygienika činnosti epidemiologicky závažné a při nedodržení správné hygienické praxe může docházet ke vzniku alimentárního onemocnění, což pro citlivou dětskou populaci může mít za následek i závažné poškození zdraví. Pro provozovny stravovací služby je Metodikou MZ ČR v rámci sestavování kontrolních plánu stanovena četnost kontrol v rozsahu nejméně 1x za 2 až 3 roky na základě analýzy rizika. V celkovém součtu kontrol tvoří tento typ provozovny nevyšší podíl z celkového součtu provedených kontrol **(32 %)** a také tvoří nejvyšší podíl na počtu zjištěných nedostatků, za které byla udělena sankce**.**

Mezi nejčastější nedostatky patřila pochybení z oblasti dodržování zásad provozní a osobní hygieny, nedostatky týkající se požadavku na potravinářské prostory – stavebně technické závady, nedostatky týkající se požadavku na zařízení přicházející do styku s potravinami, nedodržení spotřebních lhůt, nedodržení teplotního řetězce a pochybení při skladování potravin.

V rámci ověřování bezpečnosti připravovaných pokrmů v rámci kontrol stravovacích zařízení pro děti a mladistvé bylo odebráno **21 vzorků** potravin a pokrmů na mikrobiologické vyšetření, všechny výsledky byly **vyhovující**. V rámci kontroly dodržování zásad provozní hygieny byly **30krát** odebrány stěry z prostředí, v jednom případě byl výsledek z plochy nářadí používaného k přípravě pokrmů nevyhovující, v daném případě byla nařízena sanitace.

Dále bylo provedeno 223 měření teploty při uchovávání potravin a pokrmů před jejich výdejem, přičemž bylo zjištěno **16krát** nedodržení teplotního řetězce.

Kontroly venkovních hracích ploch s provozovatelem

Kontrola pískoviště určeného ke hrám dětí byla provedena u 241 pískovišť. V rámci pravidelných kontrol provozních řádů pískovišť, byly provedeny také odběry písku**.** Celkem bylo odebráno **30 vzorků** z šesti náhodně vybraných pískovišť za účelem ověření dodržování hygienických limitů vybraných indikátorů mikrobiologického a parazitologického znečištění písku. **V roce 2023 byly ve 4 pískovištích zachyceny nevyhovující výsledky, a to zejména v ukazateli termotolerantní koliformní bakterie.**

Zotavovací akce

Na území Prahy probíhají spíše sportovní soustředění než typické zotavovací akce, s využitím školských budov k ubytování účastníků akce a stravovacích služeb ke stravování. Převážná část pražských dětí tráví prázdniny mimo Prahu nebo využívá služeb příměstských táborů. Dlouhodobě na území hlavního města Prahy evidujeme jen minimum klasických zotavovacích akcí. V roce 2023 proběhla na území hl. m. Prahy jedna ohlášená zotavovací akce s mezinárodní účastí, které se účastnilo 162 dětí. Nebyl řešen žádný hromadný výskyt onemocnění u této zotavovací akce ani u příměstských táborů. V rámci výkonu státního zdravotního dozoru byla prováděna také edukace v oblasti poskytování stravování účastníkům akce, nutriční úroveň podávané stravy byla sledována dle Pyramidy výživy pro děti.

Úkoly vyhlášené HH ČR

Celostátní prioritní oblasti výkonu SZD

Dětské skupiny obou typů – kontrola provozních podmínek včetně způsobu zajištění stravování a kontrola § 50 zákona č. 258/2000 Sb.

Hlavní město Praha je oblastí, kde se tento typ péče o předškolní děti ve věku od 6 měsíců do zahájení školní docházky rychle rozvíjel.
V roce 2018 bylo evidováno v IS HDM v evidenci poskytovatelů **86** dětských skupin (dále jen „DS“) na území Prahy.
V roce 2022 bylo evidováno **217 dětských skupin a v roce 2023 došlo opět k nárůstů těchto provozoven na 266,** v těchto zařízeních bylo provedeno celkem **142 kontrol (53 % ze všech evidovaných provozoven).**

V devíti provozovnách byly zjištěny závady v provozu dětských skupin. Konkrétně se jednalo o závady v hygienických požadavcích na hygienická zařízení, úklid a nakládání s prádlem, absenci doložení zdravotní způsobilosti pečujících osob a přijetí dětí do DS bez doložení řádného očkování. Závady byly zjištěny také v zařízeních určených pro stravování, tj, v **deseti výdejnách**, které jsou zřizovány při dětských skupinách. Konkrétně se jednalo o závady v hygienických požadavcích na udržování

pokrmů při bezpečných teplotách, závady v hygienických požadavcích na ochranu potravin a pokrmů před kontaminací, křížení činností, dodržování postupů na zásadách HACCP a nedodržení obecných požadavků na potravinářské prostory.

Školy – Lesní mateřská škola – kontrola provozních podmínek včetně způsobu zajištění stravování a kontrola § 50 zákona č. 258/2000 Sb.

Na území hl. m. Prahy bylo v roce 2023 evidováno celkem **13 Lesních mateřských škol**. V těchto zařízeních bylo provedeno **5 kontrol.** Závady nebyly zjištěny.

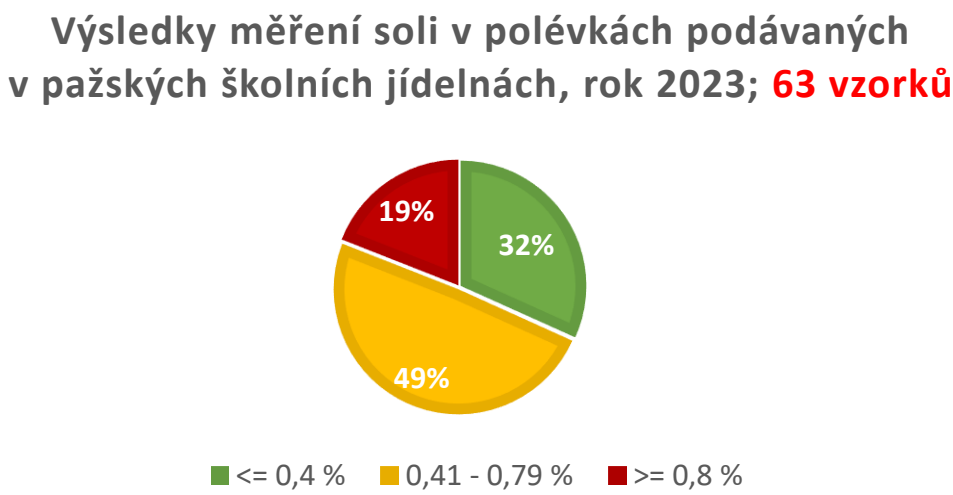
Krajská prioritní oblast

Monitoring obsahu soli v polévkách podávaných v rámci předškolního a školního stravování

Nadbytek soli je jedním ze zásadních faktorů pro vznik a rozvoj vysokého krevního tlaku a souvisejících zdravotních komplikací, jakými jsou např. náhlé mozkové příhody, srdeční infarkty či osteoporóza. Příjem soli v České republice dlouhodobě několikanásobně převyšuje doporučený optimální denní příjem. Cílem této priority je edukace pracovníků předškolního a školského stravování s ohledem na dosolování pokrmů podávaných v populaci dětí a mladistvých.

V rámci regionální priority bylo provedeno **63 měření. V odebraných vzorcích polévky 20 (32 %) vzorků splňovalo doporučené množství soli.** Nejčastějším důvodem nesplnění doporučeného limitu bylo stejně jako v minulém roce používání různých dochucovadel a kořenicích směsi s vysokým obsahem soli. Kuchaři neměli přehled o tom, kolik gramů soli používají; uváděli, např. že odměrkou je kávová lžička, avšak neměli přehled, kolik lžiček soli do určitého množství polévky bylo použito; de facto se solí od oka a podle chuti kuchaře. Potěšujícím bylo zjištění, že oproti minulému roku došlo k lepším výsledkům (v minulém roce splňovalo doporučené množství 19 % odebraných vzorků).

Graf č. 2: Výsledky měření obsahu soli v polévkách

Větrání základních a středních škol

Jako ukazatel kvality vnitřního prostředí slouží CO_2, jehož koncentrace ve vnitřním prostředí nesmí dle stavebního předpisu překročit hodnotu 1 500 ppm. Optimální hodnotou je nepřekročení 1200 ppm CO_2. Oxid uhličitý je nejběžnější kontaminant vnitřního prostředí související s pobytem osob. Hlavním zdrojem CO_2 je člověk. V rámci edukační činnosti odboru HDM byla v roce 2023 měřena koncentrace CO_2 **ve 30 školách, změřeno 68 tříd.** V **17 %** naměřeny hodnoty **přesahující 1500 ppm** CO_2 (maximum 2850 ppm CO_2), v dalších **25 % přesahovala** horní optimální hranici **1200 ppm** CO_2. Po provedeném krátkém větrání zaznamenán okamžitý pokles hodnoty CO_2. Byla provedena edukace personálu ohledně řádného větrání a předána zpráva o výsledcích měření. Pro porovnání výsledků měření uvádíme také rok 2017 – první rok měření v **29,5 %** naměřeny hodnoty p**řesahující 1500 ppm** CO_2 (maximum 2280 ppm CO_2), v dalších **43 % přesahovala** horní optimální hranici **1200 ppm CO_2.**

Měření a laboratorní vyšetřování

Měření kvality ovzduší v ZŠ (měřeno 10 učeben, kabinety a chodba), kde byl zjištěn zápach) – v ovzduší byla zjištěna řada látek, které se běžně vyskytují ve vnitřním prostředí, jejich hodnoty byly nízké a nepřekročily limitní koncentrace uvedené ve Vyhlášce č. 6/2003 Sb., kterou se stanoví hygienické limity chemických, fyzikálních a biologických ukazatelů pro vnitřní prostředí pobytových místnosti některých staveb. Byly však zjištěny látky pro interiér atypické patřící do skupiny vyšších alifatických alkoholů, které převyšovaly hodnoty Státním zdravotním ústavem stanovené referenční koncentrace. Provozovatel předmětné školy zajistil okamžitá nápravná opatření s ohledem na pobyt žáků v učebnách.

Podněty

Odborem HDM bylo řešeno celkem 33 podnětů. Nejčastějším důvodem obdržených podání bylo podezření na nevyhovující hygienické podmínky na prostory a provoz škol a školských zařízení, stížnosti na provoz stravovacích zařízení, dále na provoz dětských skupin a na venkovní hrací plochy určené ke hrám dětí. Po provedeném šetření bylo vyhodnoceno 6 oprávněných podnětů, částečně oprávněné byly 3 podněty, 22 podnětů bylo neoprávněných a postoupeny pro nepříslušnost byly dva podněty.

Přestupková řízení

Odborem HDM bylo pravomocně uloženo 54 pokut v celkové výši 165 000,-Kč, z toho 44 pokut (81 %) bylo uloženo na základě kontrol v zařízeních školního stravování, tj. za nedodržení legislativních požadavků z oblasti potravinového práva, 4 pokuty byly uloženy provozovatelům venkovní hrací plochy určené pro hry dětí, kdy bylo v roce 2023 zjištěno nesplnění legislativních požadavků na písek, určený ke hrám dětí v pískovišti, 3 pokuty byly uloženy za přijetí dítěte do předškolních zařízení bez řádného očkování, 2 pokuty byly uloženy na základě kontroly provozu škol, tj. za neplnění povinnosti stanovené pro provoz školy a jedna pokuta byla uložena provozovateli zotavovací akce za nesplnění řádného ohlášení zotavovací akce.

Metodická, výchovná a přednášková činnost

Den otevřených dveří 28. 9. 2023 – ukázky a diskuse s návštěvníky akce na téma činnost odboru hygieny dětí a mladistvých.

Přednášková sdělení v rámci odborných akcí

Sdělení na mezikrajském odborném semináři pracovníků odboru hygieny dětí a mladistvých HSHMP, KHS Středočeského kraje, KHS Karlovy Vary a KHS Libereckého kraje - *„Problematika osvětlení ve školách a školských zařízeních“*

Sdělení na celorepublikové konferenci odboru HDM, Chodovoplánenské dny HDM, Chodová Planá – „*Výskyt vyšších alifatických alkoholů v nově rekonstruovaných objektech školy v Praze.“*

Sdělení na odborném semináři zaměstnanců HSHMP – „*Průřez činnosti odboru HDM v roce 2023, kazuistiky z oboru.“*

Sdělení – aktuální témata na pravidelných odborných seminářích odboru HDM.

Vzdělávání potravinářské veřejnosti

V rámci edukační činnosti odboru HDM bylo v roce 2023 proškoleno cca 340 pracovníků školních jídelen a pracovníků ostatních stravovacích provozoven, kde je poskytováno stravování dětem.

Přednášky pro žáky, studenty a pedagogy

V průběhu roku byly realizovány přednášky v rámci odborných stáží a praxe studentů a lékařů na HSHMP s tématem činnost odboru hygieny dětí a mladistvých.

ČINNOST ODBORU HYGIENY OBECNÉ A KOMUNÁLNÍ (HOK) HSHMP V ROCE 2023

- **Úvod**

Odbor hygieny obecné a komunální sleduje, usměrňuje a kontroluje plnění povinností stanovených především zákonem č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně souvisejících předpisů, v platném znění (dále jen "zákon") a prováděcími předpisy v oblasti péče o životní podmínky. včetně prováděcích právních předpisů v rámci oboru hygieny obecné komunální (HOK),

- zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů.

V rozsahu vymezeném náplní odboru hodnotí zdravotní rizika, stanovuje či prosazuje jejich odstranění nebo zmírnění.

Zaměstnanci odboru při své činnosti zejména:

- vykonávají státní zdravotní dozor nad dodržováním povinností stanovených předpisy k ochraně veřejného zdraví v oblasti problematiky hygieny obecné a komunální, tj. zejména nad zásobováním pitnou vodou, výrobky přicházejícími do styku s pitnou, teplou a surovou vodou, vodárenskou technologií, umělými koupališti, bazény, saunami a koupacími oblastmi, na úseku ochrany před hlukem, vibracemi, neionizujícím zářením, nad podmínkami provozování činností epidemiologicky závažných a ubytovacích služeb, nad vnitřním prostředím vybraných staveb;
- plní úkoly v oblasti pohřebnictví;
- vydávají závazná stanoviska a stanoviska dotčeného orgánu státní správy v ochraně veřejného zdraví v řízeních podle stavebního zákona a dalších řízeních vedených podle zvláštních předpisů (např. zákon o vodách, zákon o posuzování vlivů na životní prostředí, zákon o integrované prevenci);
- podílí se na monitorování vztahů zdravotního stavu obyvatelstva a faktorů životních a pracovních podmínek;
- spolupracují se správními úřady a s orgány samosprávy při tvorbě zdravotní politiky příslušného regionu;
- podílí se na úkolech integrovaného záchranného systému;
- řeší podněty obyvatel, orgánů státní správy a samosprávy v oblasti životních (mimopracovních) podmínek (např. hluk, vibrace, neionizující záření, pitná voda, voda ke koupání)

- **V oblasti preventivního dozoru**

V rámci vydávání stanovisek dotčeného správního orgánu a dle stavebního zákona bylo celkem vydáno 8461 stanovisek, bylo posouzeno 27 podání dle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. V rámci jiných zákonů pak odbor vydal dalších 187 stanovisek a vyjádření. Jedná se především u umisťování nových staveb na území hlavního města Prahy (dopravní stavby všeho druhu, obytné stavby, školské a zdravotní budovy). Dále realizace obytných a polyfunkčních staveb. Nespočet dílčích vyjádření pro ostatní odbory HSHMP v rámci společných územních a stavebních řízení a stavebních řízení. Vydávání vyjádření v rámci postupů EIA zákon č. 100/2001 Sb. Vydávání stanovisek a vyjádření ke změnám užívání již realizovaných prostorů staveb. Provozní řády činností epidemiologicky závažných (rozhodnutí). Vydávání časově omezených povolení provozování nadlimitních zdrojů hluku a vibrací (rozhodnutí) apod. V neposlední řadě cca 143 dokumentů k převozu těl zemřelých do zahraničí, a to i mimo území tzv. Schengenského prostoru.

- **Státní zdravotní dozor**

V roce 2023 v rámci kontrolní činnosti pracovníci odbor hygieny obecné a komunální provedli celkem 1759 kontrol.

Provozovny péče o tělo

Bylo provedeno celkem 1253 kontrol protiepidemických opatření v souvislosti s covid-19 u provozoven vykonávajících epidemiologickou závažnou činnost, tj. holičství a kadeřnictví, manikúry a pedikúry, kosmetické provozovny, masérské, regenerační a rekondiční provozovny, tetovací, regenerační a rekondiční provozovny, tetovací provozovny a solária. Kontroly byly zaměřeny na provozovny, resp. osoby nově poskytující tyto činnosti i provozovny, kde poskytují služby péče o tělo dlouhodobě. Z poznatků při schvalování provozních řádů i z kontrol v terénu jsme zaznamenali migraci poskytovatelů služeb, kdy se mění nabídka služeb na provozovnách nebo poskytovatelé mění prostory v rámci sledovaného území. To znamenalo zejména problémy s tím, že neaktualizovali provozní řády, provozovatelé často ani nepožádali HSHMP o jeho schválení. Absence a neschválení provozního řádu v provozovně byly nejčastějšími zjištěnými nedostatky. Dalšími častými závadami byla např. absence sterilizačního deníku, nepředložení platných dokladů o účinnosti sterilizátoru, prošlý materiál v lékárničce.

Ubytovací služby

V roce 2023 bylo provedeno celkem 76 kontrol v ubytovacích zařízeních a hotelech. Provozovatelé těchto zařízení se často mění a v rámci změny provozovatele není předložen ke schválení nový provozní řád.

Kontroly byly zaměřeny na dodržování schváleného provozního řádu a zásad v nich uvedených, a současně byly řešeny i podněty občanů, týkající se ubytovacích služeb. Nejčastějším nedostatkem byl nedostatečný úklid, nedodržování schváleného provozního řádu či provozování bez schválení provozního řádu. Některé kontroly byly provedeny na základě podnětů ubytovaných osob či podnětů anonymních. Kontrola ubytovacích zařízení a hotelů byla provedena na základě podnětů, které se týkaly zejména výskytu štěnic. Při kontrolách byl na provozovatelích požadován doklad o prováděné desinsekci.

Již od roku 2022 jsme zaznamenali zvýšený výskyt štěnic na kolejích Strahov. Bohužel situace trvá nadále. HSHMP kontinuálně řeší problém ve spolupráci s vedením kolejí Strahov, Státním

zdravotním ústavem a firmou, která zajišťuje desinsekci. Ze strany kolejí se uskutečnily a dále budou i v roce 2024 probíhat pracovní setkání. Vedení kolejí 1x za měsíc zasílají statistiku hlášení výskytu štěnic.

- **Celostátní prioritní oblasti výkonu SZD**

Pitná voda

V oblasti pitné vody bylo provedeno v roce 2023 celkem 24 kontrol. Kontroly byly zaměřeny na dodržování povinností provozovatele veřejného vodovodu hl. m. Prahy, provozovatele vodovodů do 5000 obyvatel a na provozovatele individuálních zdrojů pitné vody zásobující pitnou vodou veřejné objekty (komerční studny). Důraz byl kladen především na kontrolu jakosti dodávané pitné vody. Hygienická stanice hl. m. Prahy (dále jen „HSHMP“) provedla státní zdravotní dozor (dále jen „SZD“) v rámci kontrol jakosti pitné vody dodávané provozovatelem veřejného vodovodu pro hl. m. Prahu, a to v počtu 19 kontrol s počtem 24 odebraných vzorků v rozsahu kráceného rozboru, 9 vzorků v rozsahu úplného rozboru a 12 vzorků pro testování senzorických vlastností pitné vody, celkem tedy 45 odebraných vzorků pitné vody. 28 odebraných vzorků vyhovělo hygienickým limitům dle platné legislativy. Při jedné kontrole (2 vzorky) byla ve vzorcích pitné vody zjištěna přítomnost koliformních bakterií, v dalších dvou vzorcích byly překročeny hygienické limity pro počet kolonií při 36°C a 22°C. U jednoho vzorku pitné vody byl překročen hygienický limit pro ukazatele zákal a železo. Výše uvedené závady týkající se počtu kolonií, zákalu a železa však byly způsobeny vnitřními rozvody objektu, ve vodě dodávané do objektů provozovatelem veřejného vodovodu pro hl. m. Prahu byly výše uvedené ukazatele vyhovující. Kontrolované vzorky pitné vody v mnoha případech nevyhověly v ukazateli teplota, který je však stanoven pouze jako doporučená hodnota.

V roce 2023 byly vzhledem k vysokému množství podnětů občanů na senzorické vlastnosti pitné vody (pach a chuť) provedeny 2 kontroly pitné vody z veřejného vodovodu hl. m. Prahy odběrem 12 vzorků vody a následným testováním pomocí senzorického panelu ve Státním zdravotním ústavu. Všech 12 testovaných vzorků pitné vody nevyhovělo platné legislativě v ukazatelích pach a chuť. Nevyhovující senzorické vlastnosti pitné vody pocházející z úpravny vody Želivka (vodní nádrž Švihov) pravděpodobně souvisely s odstávkou části technologie úpravy vody na úpravně vody Želivka.

U provozovatelů vodovodu do 5000 obyvatel proběhla v roce 2023 kontrola ze strany HSHMP podle požadavků plnění kontrolního plánu. Byla provedena kontrola jednoho subjektu – Letiště Praha a.s., analyzován byl 1 vzorek pitné vody v rozsahu úplného rozboru s vyhovujícím výsledkem. Komerční studny, jako zdroj pitné vody provozované podnikajícími osobami, byly kontrolovány v objektu lesní mateřské školy, v obchodně-administrativním centru, v areálu autobazaru a v prodejně koupelen. Celkem byly odebrány 4 vzorky pitné vody z komerčních studní, z toho jeden nevyhověl vyhlášce v ukazateli počet kolonií při 22 °C.

Teplá voda

Na základě hlášených případů legionelóz, podnětů na kvalitu teplou vodu a plánovaných kontrol HSHMP prováděla kontroly odběrem a analýzou vzorků teplé vody. Bylo provedeno celkem 70 kontrol (státní zdravotní dozor a epidemiologická šetření) v bytových domech, zdravotnických zařízeních, na pracovištích, na umělých koupalištích a v ubytovacích

zařízeních. Z počtu 45 kontrol (státní zdravotní dozor) 27 nevyhovělo vyhlášce v hygienickému limitu pro ukazatel Legionella spp. Epidemiologických šetření v rodinných domech bylo provedeno celkem 25, z toho ve 3 případech teplá voda nevyhověla doporučené hodnotě pro ukazatel legionella spp.. V rámci regionálního úkolu bylo provedeno 5 kontrol teplé vody v ukazateli legionella spp. v pražských fakultních nemocnicích, z toho 2 kontroly byly nevyhovující. V tom případě přistupuje HSHMP k sankčním řízením.

Koupaliště ve volné přírodě, umělá koupaliště, sauny

V roce 2023 bylo provedeno 4 kontroly koupališť ve volné přírodě, 102 kontrol koupališť trvalých, 18 kontrol koupališť sezonních a 98 kontrol saun.

V rámci státního zdravotního dozoru byla v roce 2023 věnována pozornost především kontrolám koupališť umístěných ve volné přírodě. Koupání ve volné přírodě bylo monitorováno od poloviny května do konce srpna roku 2023. Na základě provedených odběrů byla koupaliště hodnocena 5 bodovou stupnicí. V betonové nádrži určené ke koupání byla voda hodnocena po celou sezónu stupněm 1, tudíž voda byla vhodná ke koupání po celou koupací sezónu. V případě přírodních koupališť bylo hodnocení od stupně 1 – voda vhodná ke koupání, přes zhoršenou jakost vody až k vodě nevhodné ke koupání převážně v období srpna. Z důvodu výskytu ptačích motolic a výskytu cerkariové dermatitidy u koupajících se osob byl na konci června 2023 vydán zákaz koupání v biotopu Lhotka, který byl zrušen začátkem srpna 2023.

Dále byl sledován možný výskyt plžů přenášejících cerkáriovou dermatitidu v Motolském rybníku a koupališti vybaveným systémem přírodního způsobu čištění vody – Biotopu Radotín. Ani po pečlivém několikanásobném průzkumu nebyly plži přenášející cerkáriovou dermatitidu identifikováni, a vzhledem k tomu, že v průběhu koupací sezóny nedošlo k překročení hygienických limitů ve sledovaných ukazatelích, byla voda v těchto koupalištích po celou koupací sezonu hodnocena jako voda vhodná ke koupání.

Kontrola většiny bazénů včetně odběru bazénové vody byla plánována s ohledem na redukci jejich provozu na začátku roku. V rámci kontrol bazénů a koupališť spojených s odběry vody nebyly zjištěny vážnější nedostatky. Výsledky rozborů bazénových vod byly většinou v souladu s platnou legislativou. Výjimečně docházelo u plaveckých a koupelových bazénů k překročení mezních hodnot u chemických ukazatelů stanovených pro jakost vod v umělých koupalištích, konkrétně se jednalo o hodnoty volného a vázaného chloru, což bylo řešeno s provozovatelem ihned na místě (naředěním bazénové vody). Za opakované porušení platných právních předpisů a dlouhodobě liknavý přístup ze strany provozovatele byla v několika případech uložena sankční opatření ve formě příkazu.

V jednom případě byl zjištěn výskyt bakt. Legionella sp., provozovatel okamžitě učinil nápravná opatření, provoz uzavřel a provedl důkladnou sanitaci zařízení. Zařízení bylo uvedeno do provozu po následných odběrech, které byly vyhovující.

Při kontrolách koupališť a saun ve většině případů nebyly shledány závažné nedostatky. Méně závažné nedostatky byly řešeny na místě, v ojedinělých případech, kde bylo zjištěno závažné porušení hygienických požadavků na kvalitu vod, byla udělena pokuta.

V případě jednoho bazénu (Cordeus) byla uložena opakovaná sankce (zahájeno řízení o přestupku) za nevyhovující kvalitu vody, provedena následná kontrola, která opět prokázala překročení ukazatelů s mezní hodnotou. Přístup ze strany provozovatele je dlouhodobě liknavý.

- **Krajské priority v oblasti výkonu SZD**

Státní zdravotní dozor kvality teplé vody v ukazateli Legionella spp. ve vybraných zdravotnických zařízeních situovaných na území hlavního města Prahy

V rámci regionálního úkolu bylo provedeno 5 kontrol teplé vody v ukazateli legionella spp. v pražských fakultních nemocnicích, z toho 4 kontroly byly nevyhovující.

- **Souhrn sankcí a přestupků**

za rok 2023 bylo vydáno 81 pokut v celkové výši 478 000Kč, z toho příkazem na místě (blokem) bylo 10 pokut v částce 8000Kč a příkazů bylo vydáno 71 v částce 470 000 Kč. Na základě podnětů byly vydány pokuty v 10 případech, jinak bylo všechno na základě běžného SZD.

- **Úkoly hlavního hygienika**

Cíleným úkolem hlavní hygieničky byla kontrola a vyhodnocení jakosti vody ve vybraných bazénech, které používají technologii na úpravu odpadních vod vznikajících z praní filtrů v rámci recirkulace.
HSHMP se k tomuto úkolu aktivně přihlásila a zařadila do svého programu dva bazény v Praze (Na Šutce a ČZU – Suchdol) - (z celkového počtu tří provozů za celou ČR). Příprava i vlastní provedení úkolu představuje značný objem práce a časového vytížení. Bude nutná dlouhodobá spolupráce HSHMP, MZČR, provozovatele bazénu a ZÚ.
Přípravu a odebírání prvních vzorků jsme zahájili v roce 2023.
Dalším úkolem, který nás v roce 2024 čeká, bude zjišťování přítomnosti léčiv a PFAS v pitné vodě. V této souvislosti bychom se rádi dotázali, zda bylo možné v rámci tohoto úkolu pro HSHMP snížit počet odběrů a rozborů vzorků vody a to i z toho důvodu, že hlavní město Praha má prakticky vzato jeden vodovod a jeden provozní řád (až na nějaké drobné výjimky).

- **Monitoring SARS CoV-2 v odpadních vodách**

V rámci připravovaného projektu „Národní systém dozoru nad výskytem SARS-CoV- 2 v odpadních vodách a jejich sekvenování k včasnému odhalení nových mutací viru“ pro minimalizaci rizika šíření SARS-CoV-2 se účastníme ve spolupráci se SZÚ na vzorkování odpadních vod na letišti Václava Havla a na ČOV.

- **Podněty občanů**

Na základě podnětů občanů bylo v roce 2023 provedeno celkem 123 úkonů předcházejících kontrole a 199 kontrol SZD.

- **Měření a laboratorní šetření**

Měření a laboratorní šetření bylo prováděno v součinnosti se Zdravotním ústavem se sídlem v Ústí nad Labem na základě plánovaných kontrol nebo na základě podnětů občanů.

- **Expertní, přednášková činnost, propagace činnosti HSHMP – zaměstnanci HOK se účastnili**

Zaměstnanci odboru HOK se aktivně podílejí svými přednáškami na vzdělávání lékařů, studentů i veřejnosti při konferencích, výuce (ILF).

V roce 2023 se aktivně účastnili velmi rozsáhlého cvičení, nazvaného „HYG-TOXY 2023“ ve spolupráci s Pražskými vodovody a kanalizacemi, a.s., s Magistrátem hlavního města Prahy, Policií ČR, Městskou policií, Armádou ČR, Hasičským záchranným sborem, Českým červeným křížem a Městskými částmi Praha 3 a Praha 2 aj. Cílem cvičení bylo ověřit postupy a koordinace všech složek v případě rozsáhlého útoku neznámou chemickou látkou na vodohospodářskou infrastrukturu hlavního města Prahy, konkrétně kontaminace pitné vody ve vodojemu Flora.

Dále se zaměstnanci aktivně zúčastnili Dne otevřených dveří, pořádaného pro širokou veřejnost v sídle organizace.

- **Personální obsazení**

Odbor HOK má systemizováno celkem 40 služebních míst. Začátkem letošního roku odešli do jiné organizace dva dlouholetí a zkušení vedoucí oddělení z odboru HOK. V současné době chybí na odboru HOK tři zaměstnanci a je velmi složité za ně najít náhradu. Na dvě místa byla již vypsána výběrová řízení, na která se nikdo nepřihlásil. Dále čtyři zaměstnanci HOK jsou již v důchodovém věku a lze předpokládat, že budou pracovat pouze omezenou dobu. Na odbor HOK denně přichází takové množství projektové dokumentace k posouzení a podnětů k řešení, že zaměstnanci již nemají volnou kapacitu k provádění plánovaného státního zdravotního dozoru a dalších služebních povinností. Zaměstnanci se stále častěji dostávají do stresu, pracují nad rámec základní pracovní doby a mnozí i o víkendech z domova. Situace začíná být neúnosná a do budoucna se prozatím nerýsuje výhled na její vyřešení. Obáváme se, že se situace na odboru HOK ještě bude pravděpodobně zhoršovat.

ČINNOST ODBORU HYGIENA VÝŽIVY A PŘEDMĚTŮ BĚŽNÉHO UŽÍVÁNÍ (HV A PBU) HSHMP V ROCE 2023

HYGIENA VÝŽIVY 2023

- vydala v preventivním dozoru (posuzování dokumentací, záměrů a strategií)
  1055 stanovisek a 148 odborných vyjádření
- státní zdravotní dozor
  2599 šetření v terénu
- ve spolupráci se zdravotními ústavy vyšetřila
  274 vzorků a provedla 55 stěrů z prostředí
- pravomocně uložila
  517 správních trestů
  511 pokut v celkové výši 2 944 600,- Kč a 6 napomenutí
  51x byl vyřešen přestupek domluvou
- řešila **476 podnětů** (stížností) občanů, z toho ve **199 případech** byly řešeny podněty na zdravotní obtíže po požití potravin a pokrmů

Vydaná stanoviska a odborná vyjádření za rok 2023

- dle zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví
  - územní a stavební řízení, užívání staveb - 1055 závazných stanovisek

Vydaná osvědčení o odborné způsobilosti

- osvědčení prokazující znalost hub – **6**

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ DOZOR

OBLAST SPOLEČNÉHO STRAVOVÁNÍ

K 1. 1. 2023 bylo evidováno **4 377 provozoven stravovacích služeb** spadajících do dozoru orgánu ochrany veřejného zdraví. Kontrolní činnost je prováděna podle plánu kontrolní činnosti, na základě výsledků předchozích kontrol, aktuální epidemiologické situace a konkrétních podnětů od občanů.

V provozovnách stravovacích služeb bylo provedeno **2599 kontrol**, při nichž bylo odebráno a laboratorně vyšetřeno **274 vzorků potravin**, z nichž **62 vzorků** bylo hodnoceno jako **nevyhovující**. Dále bylo provedeno **55 stěrů z prostředí**, z nichž **1 stěr** byl hodnocen jako **nevyhovující**.

V návaznosti na hlášený výskyt zdravotních obtíží po požití potravin a pokrmů bylo provedeno **199 kontrol**, z toho ve **100 případech** se podnět na zdravotní obtíže ukázal jako **oprávněný**.

V roce 2023 Hygienická stanice hlavního města Prahy řešila 2 rozsáhlé epidemie Salmonelózy:

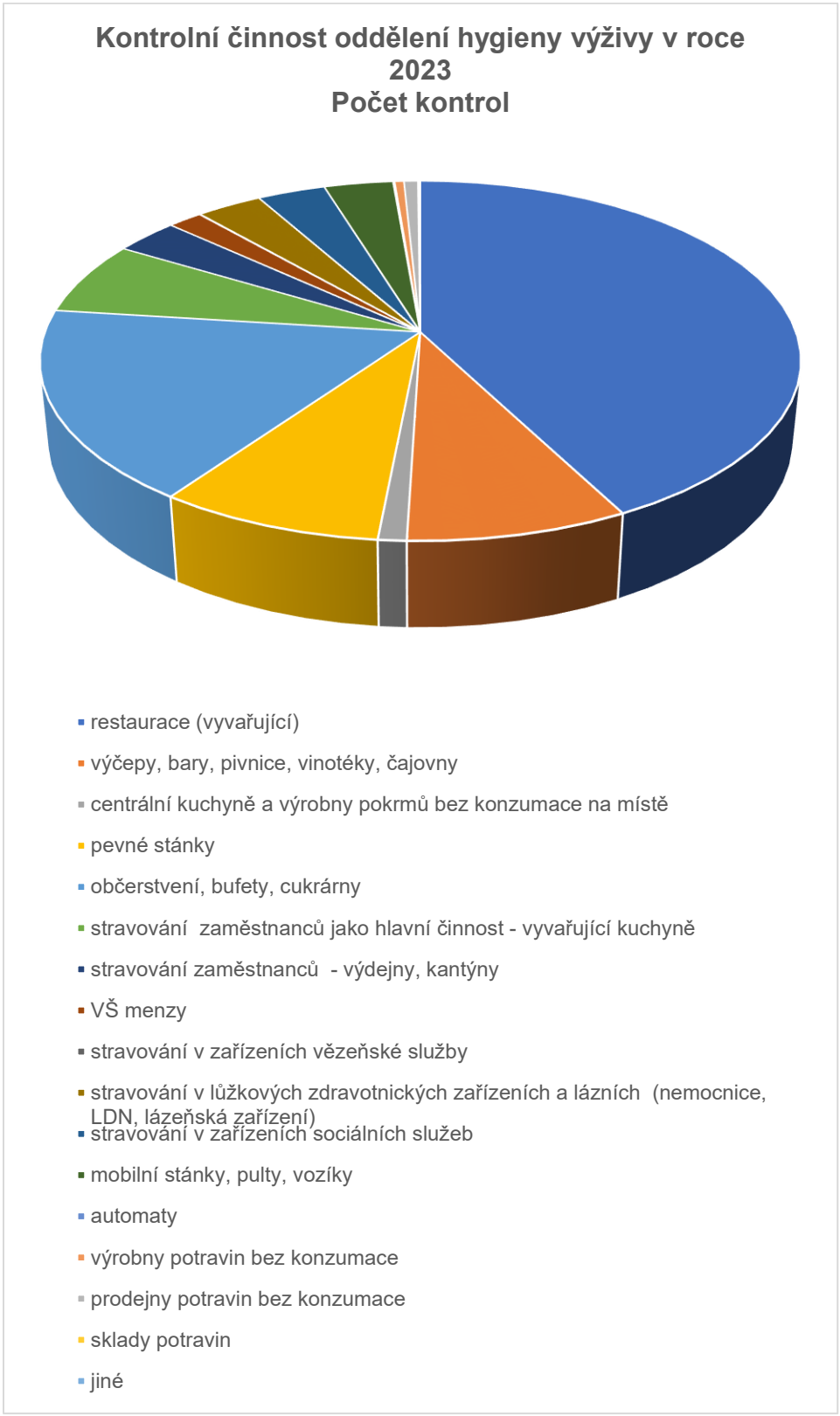
- **Hotel Comfort Prague City East, Bečvářova 2081/14, Praha 10**
  - onemocnělo 31 osob - 27 hotelových hostů (různých národností) a 4 zaměstnanci hotelu

- z toho u 20 osob (hotelových hostů) onemocnění laboratorně prokázáno (pozitivní mikrobiologické vyšetření stolice – Salmonella sp.) a u 4 zaměstnanců potvrzena *Salmonella enteritidis*
- 5 osob bylo hospitalizováno na infekčním oddělení Fakultní nemocnice Bulovka
- společný pokrm – hotelová snídaně bufetového stylu
- z odebraných vzorků zjištěna Salmonella enteritidis v: hummus, mini pizza, zelný salát s mrkví a chilli, caesar dressing, načaté balení majonézy, plátkový uzený eidam 45 % a syrová vejce
- dále zjištěn Bacilus cereus v čerstvém ovocném salátu, eidam plátky
- dále byly odebrány stěry z prostředí, kdy v úseku studené kuchyně, byl zjištěn Staphylococcus aureus
- zdroj nákazy nebyl zjištěn
- byla nařízena celková sanitace provozu a bylo zahájeno správní řízení o udělení sankce

- **Hotel ADEBA, Pernerova 653/16, Praha 8**
  - onemocnělo 25 osob – hotelových hostů
  - z toho u 20 osob onemocnění laboratorně prokázáno (pozitivní mikrobiologické vyšetření stolice – Salmonella enteritidis)
  - 8 osob bylo hospitalizováno na infekčním oddělení Fakultní nemocnice Bulovka
  - společný pokrm – míchaná vejce v rámci hotelové snídaně bufetového stylu
  - z odebraných vzorků zjištěna **Salmonella enteritidis** v syrových vejcích a v míchaném ledovém salátu (sekundární kontaminace)
  - byla nařízena celková sanitace provozu a bylo zahájeno správní řízení o udělení sankce, sankce byla zaplacena
  - pozitivní Salmonella ve vejcích byla nahlášena SVS, dle šetření SVS vejce tříděna přes provozovatele Zlatá vejce a distribuována spol. JIP Bořanovice, vejce už nebyla skladem v žádné pobočce JIP. Vejce pocházela ze 6 hal klecového chovu hospodářství MAVE Jičín, a.s.

Při kontrolách byly v provozovnách stravovacích služeb zjištěny hygienické nedostatky především v nevhodném skladování potravin a pokrmů při bezpečných teplotách a nedostatky v provozní hygieně.

Graf č. 1

Kontrolní činnost oddělení hygieny výživy v roce 2023
Počet kontrol
restaurace (vyvařující)
výčepy, bary, pivnice, vinotéky, čajovny
centrální kuchyně a výrobny pokrmů bez konzumace na místě
pevné stánky
občerstvení, bufety, cukrárny
stravování zaměstnanců jako hlavní činnost - vyvařující kuchyně
stravování zaměstnanců - výdejny, kantýny
VŠ menzy
stravování v zařízeních vězeňské služby
stravování v lůžkových zdravotnických zařízeních a lázních (nemocnice, LDN, lázeňská zařízení)
stravování v zařízeních sociálních služeb
mobilní stánky, pulty, vozíky
automaty
výrobny potravin bez konzumace
prodejny potravin bez konzumace
sklady potravin
jiné

SOUHRN SANKCÍ A PŘESTUPKŮ

V roce 2023 bylo uloženo celkem 511 finančních sankcí v celkové výši 2 944 600,- Kč. Za méně závažné přestupky bylo uloženo 6 napomenutí a v 51 případech byly přestupky vyřešeny domluvou. V souvislosti se zjištěnými nedostatky bylo vždy nařízeno jejich odstranění, ve zvláště závažných případech bylo nařízeno provedení sanitace (13 případů) a ve 2 případech bylo provedeno nařízení okamžitého uzavření provozovny.

PŘESTUPKOVÁ ŘÍZENÍ

V roce 2023 bylo za zjištěná porušení povinností v oblasti ochrany veřejného zdraví ve společném stravování pravomocně uloženo 517 správních trestů – 511 pokut v celkové výši 2 944 600,- Kč a 6 napomenutí. Dále v 51 případech byly nedostatky bagatelního charakteru vyřešeny domluvou.

PARAMETRY ZJIŠŤOVANÝCH NEDOSTATKŮ

Společné stravování – 511 pokut a 6 napomenutí – požadavky na hygienu provozu • označování rozpracovaných pokrmů a polotovarů • ochrana potravin a pokrmů před kontaminací při manipulaci • obecné požadavky na potravinářské prostory • skladování potravin • datum použitelnosti, datum minimální trvanlivosti • bezpečnost pokrmů při uvádění do oběhu • dodržování postupů na zásadách HACCP.

Na základě porušení zákona č. 65/2017 Sb. bylo uloženo 10 pokut v celkové výši 33 000,- Kč. Jednalo se zejména o neoznačení provozovny u vstupu zjevně viditelnou grafickou značkou „Kouření zakázáno“, absence zjevně viditelného textu zákazu prodeje tabákových výrobků / alkoholických nápojů osobám mladším 18 let v provozovně v místě jejich prodeje a nedodržování zákazu kouření ve vnitřním prostoru provozovny stravovacích služeb.

ÚKOLY VYHLÁŠENÉ HLAVNÍ HYGIENIČKOU ČR

● Ověření pravdivosti informací o původu a druhu masa

Bylo provedeno 26 kontrol, při nichž bylo zkontrolováno 42 druhů masa a byl odebrán 1 vzorek k laboratornímu vyhodnocení průkazu specifické bílkoviny s vyhovujícím výsledkem (hovězí panenka – nízký roštěnec).

● Ověření správnosti značení nabízených pokrmů s deklarovaným obsahem různých druhů sýrů

Bylo provedeno 25 kontrol, při nichž bylo zkontrolováno 44 sýrů a 1 mléčný výrobek (smetana) bez odběru vzorků.

● Látky nebo produkty způsobující alergii nebo nesnášenlivost v pokrmech

Bylo provedeno 15 kontrol provozoven stravovacích služeb spojených s odběrem 15 hotových pokrmů. Z celkového počtu odebraných vzorků hotových pokrmů nevyhověly 2 pokrmy, u kterých nebyl zákazník informován o látkách nebo produktech způsobující alergii nebo nesnášenlivost. Byly uloženy 2 sankce v celkové výši 45 000,- Kč.

KRAJSKÉ REGIONÁLNÍ PRIORITY

● Monitoring kvality fritovacích olejů

Bylo provedeno 19 kontrol v provozovnách stravovacích služeb (restaurace, občerstvení, závodní stravování) a zkontrolováno 45 vzorků olejů. U jednoho vzorku oleje byl zjištěn vysoký obsah polárních látek naměřený přístrojem TESTO 270 (38,5 %) a byla uložena sankce ve výši 1 000,- Kč. Všechny provozovny mají kontrolu fritovacího oleje zavedenou v plánu HACCP. Ani při jedné kontrole nebylo shledáno porušení v likvidaci použitého oleje po fritování, všichni provozovatelé využívají akreditované firmy jako ORESI, Černohlávek, Viking apod.

● Zmrzliny

Bylo provedeno 17 kontrol a odebráno bylo 23 vzorků zmrzlin. Z celkového počtu odebraných vzorků zmrzlin nevyhovělo 12 vzorků (52 %) pro přítomnost bakterií Enterobacteriaceae. Nadlimitní počet těchto bakterií svědčí o nedostatečné provozní hygieně. Provedení sanitace bylo nařízeno ve 11 provozovnách. Bylo uloženo 12 blokových sankcí v celkové výši 36 000,- Kč.

● Kvalita pitné vody z výtokové baterie se sprškou

Bylo provedeno 10 kontrol, při kterých bylo odebráno 19 vzorků pitné vody. Z celkového počtu odebraných vzorků bylo odebráno 10 vzorků pitné vody bez odtočení, kdy z tohoto počtu 4 vzorky ve sledovaných ukazatelích nevyhověly nastaveným limitům pro pitnou vodu. Dále bylo odebráno 9 vzorků pitné vody po 2minutovém odtočení, kdy z tohoto počtu také 4 vzorky ve sledovaných ukazatelích nevyhověly nastaveným limitům pro pitnou vodu. V případě nevyhovujících vzorků byla nařízena nebo dobrovolně provedena sanitace odběrového místa a následně vlastní kontrolní odběr vzorku pitné vody a doložení laboratorního výsledku na HSHMP.

● Screening obsahu soli

Bylo provedeno 29 kontrol (97 %) a bylo vyšetřeno přístrojem HORIBA LAQUAtwin Salt 22 celkem 34 vzorků teplých pokrmů. Z celkového počtu vyšetřených vzorků nevyhovělo 17 vzorků pro nadměrný obsah rozpuštěné kuchyňské soli (množství významně překračující doporučení Světové zdravotnické organizace (WHO), které činí pro dospělého 5 g soli denně).

● Screening obsahu pesticidů ve šťávách

Bylo provedeno 7 kontrol provozoven stravovacích služeb spojených s odběrem 10 vzorků ovocných či zeleninových šťáv. V 9 vzorcích byla zaznamenána rezidua, celkem zjištěno 34 reziduí pesticidů. Všechna zjištěná rezidua pesticidů byly v jednotlivých pesticidech podlimitní. Nejčastěji zjišťované pesticidní látky byly fungicidy (látky zabraňující napadání rostlin nebo plodů houbovými chorobami a plísněmi) a v menší míře insekticidy (látky používané k hubení hmyzích škůdců). Herbicidy (látky používané k hubení plevelů) nebyly detekovány. U 1 vzorku v bio kvalitě nebyly zjištěny žádná rezidua pesticidů.

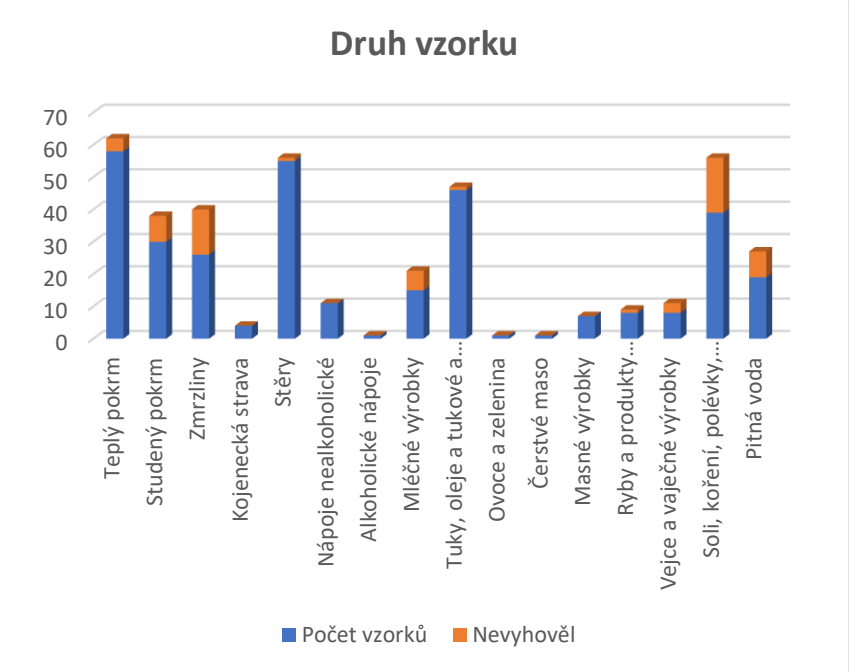
● Alkohol, drogy a mládež

V součinnosti s policií ČR bylo provedeno v rámci kontrolní akce „Alkohol, drogy a mládež 2023“ celkem 40 kontrol provozoven stravovacích služeb. Kontrolovány byly povinnosti stanovené zákonem č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek. V 11 případech bylo zjištěno neplnění požadavků zákona č. 65/2017 Sb.

MĚŘENÍ A LABORATORNÍ VYŠETŘOVÁNÍ

● bylo odebráno 329 vzorků potravin, pokrmů a stěrů z prostředí v provozovnách všech typů stravovacích služeb, z toho 63 vzorků ve sledovaných ukazatelích bylo nevyhovujících. V tomto počtu jsou zahrnuty plánované vzorky, vzorky odebrané na základě podnětů spotřebitelů, vzorky odebrané v rámci plnění cílených úkolů hlavního hygienika ČR a vzorky odebrané v rámci regionálních úkolů.

Graf č. 2

Tabulka č. 1

Druh vzorku	Celkem	
	Počet vzorků	Nevyhověl
Teplý pokrm	58	4
Studený pokrm	30	8
Zmrzliny	26	14
Kojenecká strava	4	0
Stěry	55	1
Nápoje nealkoholické	11	0
Alkoholické nápoje	1	0
Mléčné výrobky	15	6
Tuky, oleje a tukové a olejové emulze	46	1
Ovoce a zelenina	1	0
Čerstvé maso	1	0
Masné výrobky	7	0
Ryby a produkty rybolovu	8	1
Vejce a vaječné výrobky	8	3
Soli, koření, polévky, omáčky, saláty a bílkovinové produkty	39	17
Pitná voda	19	8
Celkem	329	63

Tabulka č. 2

	Počet vzorků odebraných v provozovnách stravovacích služeb	
Celkový počet odebraných vzorků	**329**	
Celkový počet nevyhovujících vzorků	**63**	
Druh vyšetření	vyhověl	nevyhověl
mikrobiologicky	**78**	**26**
chemicky	**76**	**22**
senzoricky	**35**	**5**
Identifikace potraviny/pokrmu (záměna surovin, klamání)	**2**	**1**
toxiny mikrobiálního původu	**15**	**1**
Mikrobiologické vyšetření materiálu z prostředí (stěry)	**54**	**1**
Pitná voda	**22**	**8**

PODNĚTY OBČANŮ

V roce 2023 oddělení hygieny výživy přijalo celkem 597 podnětů a jako věcně příslušný orgán řešilo 476 podnětů, z nichž byly ve 199 případech podněty na zdravotní obtíže po požití potravin či pokrmů. Na základě podnětů od občanů bylo provedeno 256 kontrol v provozovnách stravovacích služeb, kdy v 117 případech se podnět ukázal jako oprávněný. Jednalo se převážně o podněty na nedostatečnou provozní hygienu, nedostatečné značení alergenů a nevhodnou manipulaci s potravinami.

V souvislosti s podezřením či výskytem alimentárního onemocnění bylo provedeno 199 kontrol v provozovnách stravovacích služeb, z nichž ve 100 případech se podnět prokázal jako oprávněný, kdy v souvislosti se špatným hygienickým stavem provozovny či s nevhodným skladováním potravin a pokrmů, mohlo dojít u konzumentů ke gastrointestinálním potížím.

HYGIENA PŘEDMĚTŮ BĚŽNÉHO UŽÍVÁNÍ

- státní zdravotní dozor
  856 šetření v terénu
- ve spolupráci se zdravotními ústavy vyšetřila
  41 vzorků,
- pravomocně uložila
  20 správních trestů
  16 pokut v celkové výši 257 000,- Kč a 4 napomenutí
- provedla **77 opatření ke stažení** nevyhovujících výrobků z tržní sítě
- řešila **166 podnětů** (stížností) občanů či předávek od jiných dozorových orgánů, z toho 154 podnětů bylo potvrzeno
- prověřila na trhu výskyt **267** nebezpečných výrobků hlášených v systému RAPEX, **5** výrobků hlášených v systému RASFF a **81** nebezpečných výrobků vyhlášených MZČR

Vydaná stanoviska za rok 2023

- Na základě 15 žádostí od celní správy, **bylo vydáno 15 stanovisek k propuštění či nepropuštění zboží** z prvního místa vstupu Praha Ruzyně, převážně v oblasti dovozu elektronických cigaret a jejich náplní.

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ DOZOR

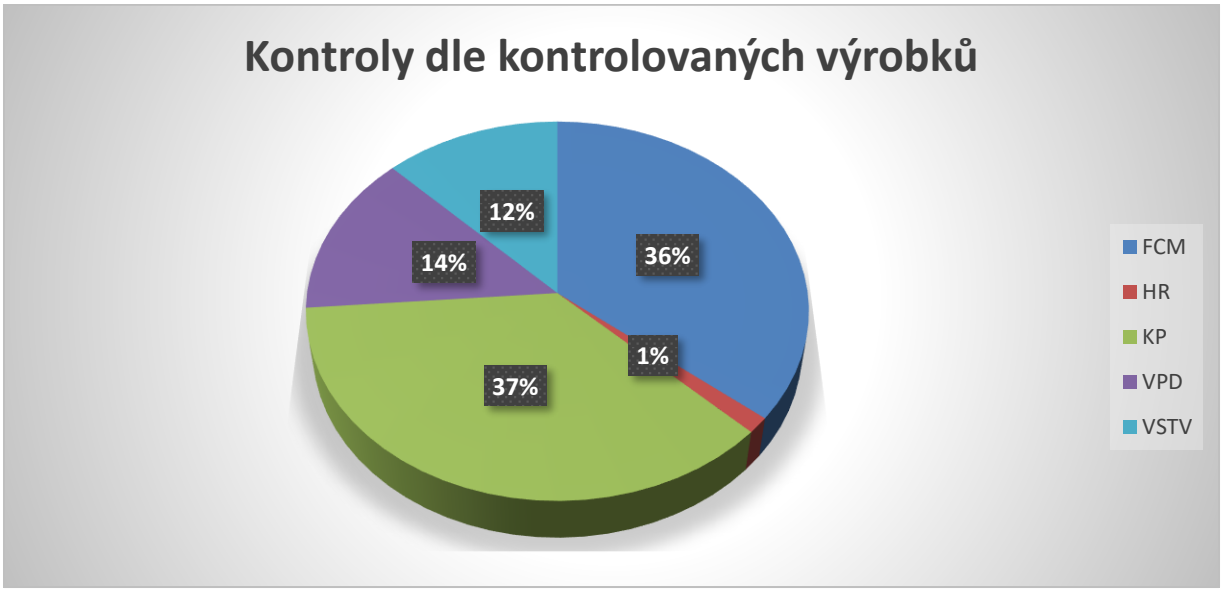
OBLAST PŘEDMĚTŮ BĚŽNÉHO UŽÍVÁNÍ (PBU)

K 2.1.2023 bylo evidováno **2079 provozoven** spadajících do dozoru orgánu ochrany veřejného zdraví v oblasti PBU. Kontrolní činnost je prováděna podle plánu kontrolní činnosti, na základě výsledků předchozích kontrol, informací ze systémů SAFETY GATE a RASFF, žádostí jiných dozorových orgánů EU ze systému ICSMS, aktuální situace na trhu a konkrétních podnětů od občanů.

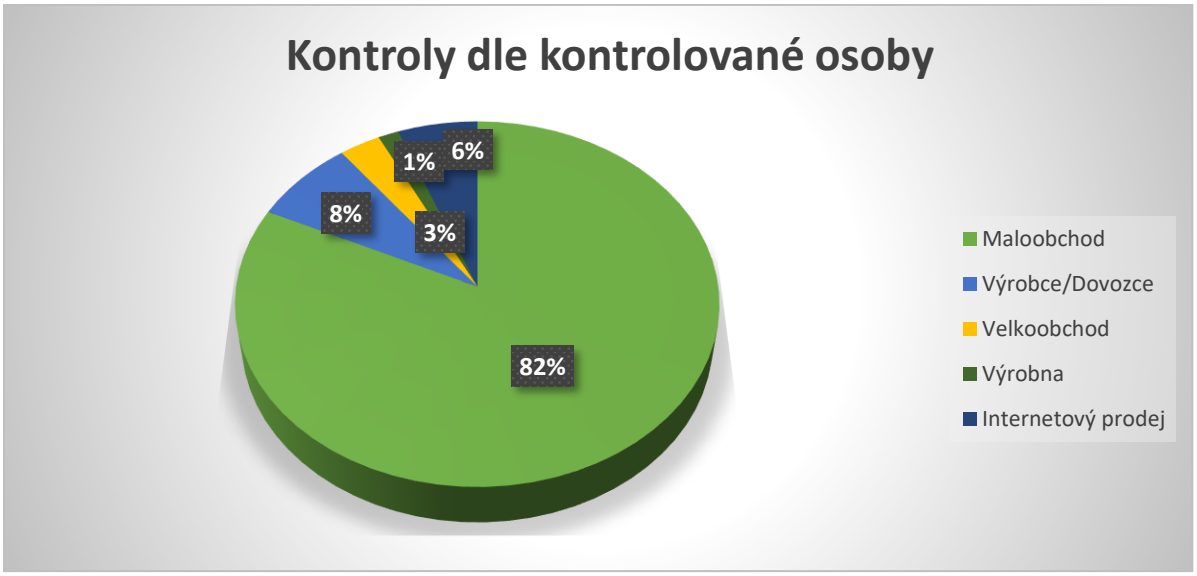
Bylo provedeno **856 kontrol**, při nichž bylo odebráno a laboratorně vyšetřeno **41 vzorků**, z nichž prozatím **2 vzorky nevyhověly**. Mimo standardní kontrolní činnost byla provedena šetření k ověření výskytu **267** nebezpečných výrobků na trhu hlášených v systémech rychlého varování SAFETY GATE, RASFF a vyhlášených MZČR. HSHMP bylo vyhlášeno 7 nebezpečných výrobků, převážně elektronických cigaret.

V roce 2023 bylo uloženo celkem **16 finančních sankcí v celkové výši 257 000**,- Kč. Za méně vážný přestupek byly **uloženy 4 napomenutí** a bylo provedeno **77 opatření** ke stažení nevyhovujících výrobků z tržní sítě. Z toho u výrobků pro styk s potravinami (FCM) 19, u kosmetických přípravků (KP) 32, u hraček (HR) 1, u výrobků pro děti (VPD) 4 a u výrobků souvisejících s tabákovými výrobky (VSTV) 21.

Graf č.1

Graf č. 2

ÚKOLY VYHLÁŠENÉ HLAVNÍ HYGIENIČKOU ČR

- **Cílený úkol v oblasti obalů kosmetických přípravků** zaměřený na ověření, zda kosmetické přípravky splňují požadavky na minimalizaci celkového množství odpadů z obalů a zda nejsou v obalech těchto kosmetických přípravků přítomny škodlivé těžké kovy v nadlimitním množství. Byly zahájeny 2 kontroly u výrobců kosmetických přípravků. Úkol byl časově náročný vzhledem k velkému objemu zasílané a požadované dokumentace. Vyhodnocování a dokládání následných podkladů od výrobců pokračuje i s ohledem na změnu legislativy.
- **Cílený úkol zaměřený na dozor v oblasti kosmetických přípravků určených ke slunění,** zda splňují požadavky na bezpečnost kosmetických přípravků a odpovídají požadavkům příslušných právních předpisů. Byl proveden odběr 3 vzorků opalovacích přípravků. Výsledky, které HSHMP obdržela, byly u 2 přípravků vyhovující. Pouze u 1 vzorku pocházejícího od německého výrobce stanovená výše UVA-PF in vitro netvořila 1/3 ochranného slunečního

faktoru, což nebylo v souladu s doporučeným minimálním ochranným faktorem proti UVA dle oddílu 3 bod 10 písm. b) doručení komise 2006/647/ES. Popis varování vztahujících se k pobytu na slunci a popis přítomných pokynů k aplikaci prostředku nebyly zcela přeloženy do českého jazyka. Přípravek byl i vzhledem k tomu, že se jednalo o přípravek pro děti, stažen z prodeje a byl kontaktován výrobce.

- **Cílený úkol zaměřený na kontrolu označování jednotkových balení jednorázových elektronických cigaret s příchutí a způsobu jejich prodeje** v roce 2023, předmětem cíleného SZD byla kontrola označování a způsob prodeje jednorázových elektronických cigaret s příchutí, jak s obsahem nikotinu, tak bez nikotinu, uváděných na trh České republiky prostřednictvím maloobchodních prodejců v kamenných prodejnách a provozovnách. Úkol byl splněn, kontroly byly provedeny v 11 provozovnách nabízející výrobky jednorázové elektronické cigarety s příchutí, jak s obsahem nikotinu, tak bez nikotinu (v trafikách, obchodech se smíšeným zbožím, obchodech s potravinami, čerpacích stanicích, obchodech zaměřených na cigarety a v nočních klubech). Výrobky, které neodpovídaly legislativě, byly staženy z prodeje a ve většině případů zlikvidovány, z důvodu, že prodejci nebyly schopni doložit nabývací doklady k prodávaným výrobkům. V těchto provozovnách byla provedena i kontrola označování a způsob prodeje elektronických cigaret a jejich náplní. Dále byl kontrolován způsob prodeje v 16 provozovnách stravovacích služeb (stánky, občerstvení, noční bary, hotely) v rozsahu stanoveném zákonem 65. Dozor nad těmito provozovnami náleží převážně Státní potravinářské inspekci. Ve většině případů nebyl zjištěn prodej jednorázových elektronických cigaret v těchto provozech.

KRAJSKÉ REGIONÁLNÍ PRIORITY

RÚ Papírové košíčky na dorty a muffiny - Byly odebrány 4 druhy výrobků (papírových) formiček na pečení s různými barevnými motivy k laboratornímu vyšetření na stanovení migrace primárních aromatických aminů, těžkých kovů, stanovení organických těkavých látek a senzorických vlastností výrobku včetně stanovení stálobarevnosti materiálů. Všechny odebrané vzorky vyhověly platné legislativě.

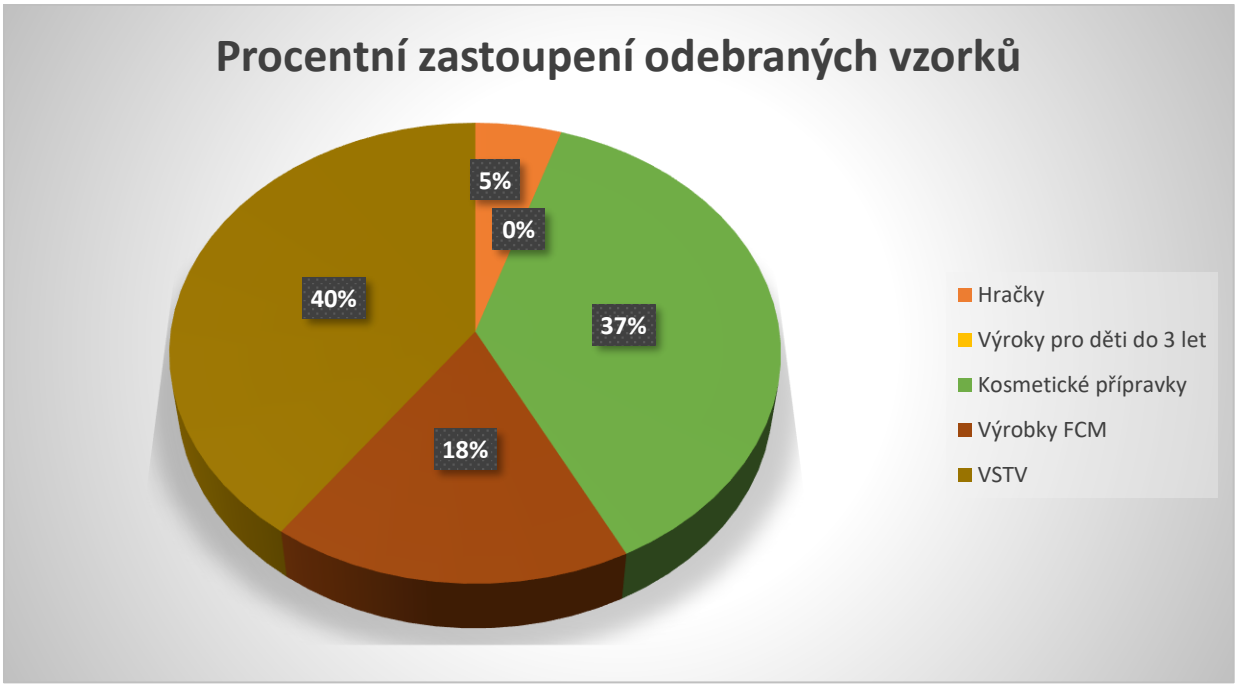
RÚ Řasenky – Byly odebrány 4 druhy řasenek různých značek a z různých obchodů, např. minimarkety ke kontrole, zda nedochází k mikrobiologickým kontaminacím a zda jsou přípravky značeny dle platné legislativy. U 1 výrobku byla jištěna zvýšená hodnoty aerobních mezofilních bakterií a nedostatky v označování. Na provozovně se vyskytovaly pouze další 2 výrobky, které byly provozovatelem zlikvidovány. Dle sdělení se také jednalo o výrobky, které byly na provozovně delší dobu.

MĚŘENÍ A LABORATORNÍ VYŠETŘOVÁNÍ

V tomto počtu jsou zahrnuty plánované vzorky, vzorky odebrané na základě podnětů spotřebitelů, vzorky odebrané v rámci plnění cílených úkolů hlavního hygienika ČR, vzorky odebrané v rámci regionálních úkolů a při běžném hygienickém dozoru.

Bylo odebráno 41 vzorků PBU, z toho zatím 2 vzorky ve sledovaných ukazatelích byly nevyhovující. U výrobků elektronických cigaret ještě není šetření dokončeno vzhledem k náročným laboratorním vyšetřením.

Graf č. 3

PODNĚTY OBČANŮ

V roce 2023 bylo v oblasti PBU evidováno **166** podnětů, z toho **154** podnětů prokázaných, **12** neprokázaných. HSHMP obdržela od jiných orgánů 142 postoupených podnětů a 24 podnětů obdržela přímo od spotřebitelů. Kosmetických přípravků (KP) se týkalo 79 podnětů, výrobků pro děti do 3 let (VPD) se týkaly 4 podněty, na hračky (H) bylo podáno 13 podnětů, na výrobků pro styk s potravinami (FCM) 23 podnětů a na výrobky související s tabákovými výrobky (VSTV) 47 podnětů. Z uvedených podnětů bylo z důvodu věcné nebo místní nepříslušnosti předáno 33 podnětů jiným orgánům státní správy. Předmětem podávaných podnětů bylo především podezření na klamání spotřebitele, nedoložení prohlášení o shodě či podezření na zdravotní závadnost výrobků, uvádění léčebných tvrzení.

PŘESTUPKOVÁ ŘÍZENÍ

V roce 2023 bylo za zjištěná porušení povinností v oblasti ochrany veřejného zdraví u PBU pravomocně uloženo 20 správních trestů - 16 pokut v celkové výši 257 000,- Kč a 4 napomenutí. 4 sankce ve výši 80 000,- Kč se týkaly porušení u hraček, 3 sankce ve výši 20 000,- Kč se týkaly kosmetických přípravků, 9 sankcí ve výši 155 000,- Kč se týkalo porušení u elektronických cigaret a 1 sankce v celkové výši 2 000,- Kč byla uložena u výrobků pro děti do 3 let.

PARAMETRY ZJIŠŤOVANÝCH NEDOSTATKŮ V OBLASTI PBU

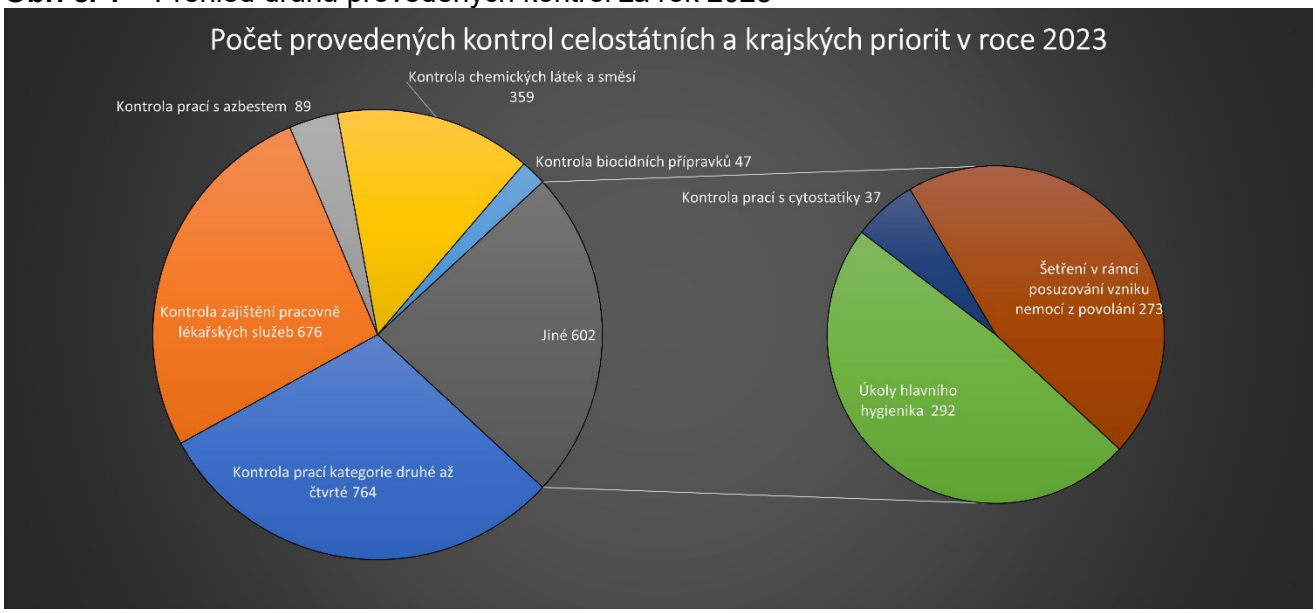
PBU – 16 pokut a 4 napomenutí – nejčastěji bylo zjišťováno: nesoučinnost kontrolovaných osob, porušení požadavků na označování výrobků • scházející povinná dokumentace • nesplněna oznamovací povinnost • obsah zakázaných látek ve výrobku.

ČINNOST ODBORU HYGIENY PRÁCE (HP) HSHMP V ROCE 2023

Státní zdravotní dozor

Zaměstnanci odboru hygieny práce v roce 2023 provedli celkem **1521 kontrol v rámci následujících celostátních a krajských priorit**: Kontrola biocidních přípravků, Kontrola výrobců, dovozců, následných uživatelů, distributorů a dodavatelů chemických látek a směsí podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006., včetně čl. 35 nařízení a dále podle zákona č. 258/2000 Sb., Kontrola prací s azbestem podle zákona č. 258/2000 Sb., Kontrola prací s cytostatiky, Kontrola potravinářských provozů z hlediska hygieny práce, Kontrola prací kategorie druhé až čtvrté podle zákona č. 258/2000 Sb., Kontrola plnění povinností vyplývajících ze zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách. Během jedné kontroly bylo provedeno i více než jedna celostátní i krajská priorita (např. při kontrole chemických látek bylo zároveň kontrolováno zajištění PLS, při kontrole prací s azbestem byly kontrolováno zajištění PLS + kontrola prací 2. - 4. kategorie). Odbor hygieny práce vykonával i v roce 2023 komplexní kontroly, kdy je snaha obsáhnout veškeré oblasti tedy oblast hodnocení rizik (kategorizace prací), přijatá opatření, zajištění PLS tedy smlouvy, ale i kontrola lékařských posudků o zdravotní způsobilosti.

Obr. č. 1 – Přehled druhů provedených kontrol za rok 2023

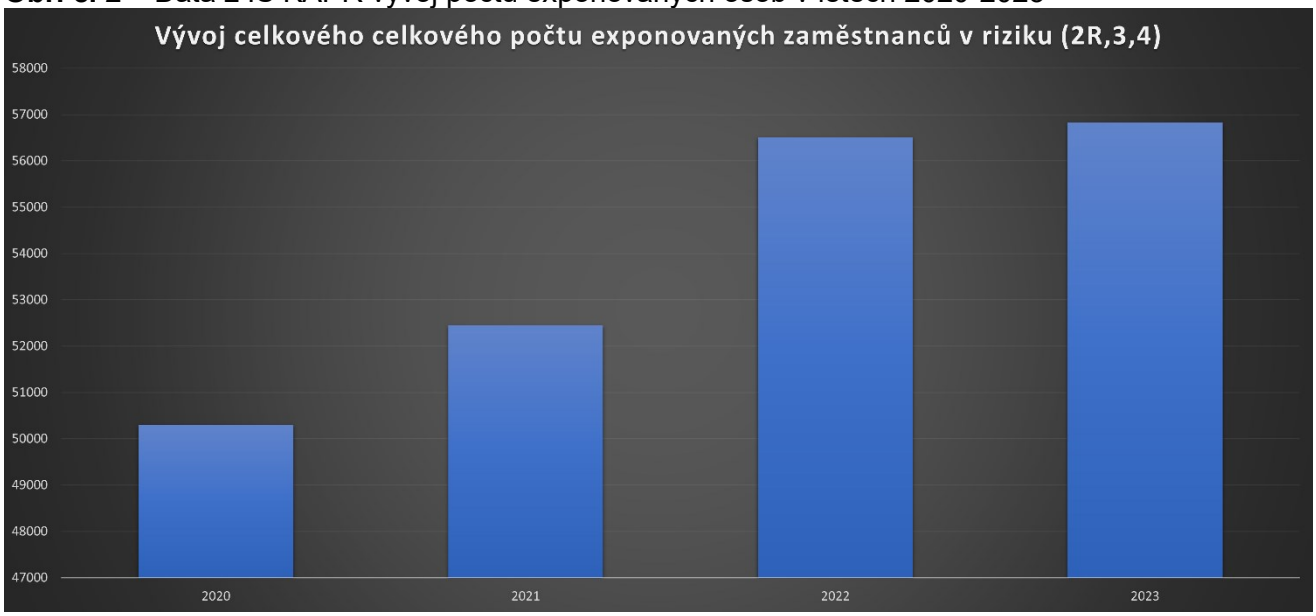
V rámci krajské priority bylo provedeno 89 kontrol na základě předložených dokumentací k bouracím/demoličním pracím v rámci stavebního řízení, podaných hlášení k pracím, při nichž jsou nebo mohou být zaměstnanci exponováni azbestu, a podnětů. Zaměstnavatelé téměř ve většině případů dodržují technologické postupy, které jsou používány v zájmu omezení expozice osob prachu azbestu, technická a organizační opatření k zajištění ochrany zdraví osob vykonávajících práci s azbestem a materiály obsahujícími azbest a jiných osob přítomných na pracovišti a v blízkosti pracoviště, kde dochází nebo může docházet k expozici azbestu. Zaměstnavatel ve většině případů zajistil vybavení osob pracujících v kontrolovaném pásmu ochranným pracovním oděvem a osobními ochrannými pracovními prostředky k zamezení expozice azbestu dýchacím ústrojím, místo a způsob jejich ukládání, zajištění jejich čištění, praní a kontroly jejich funkčnosti po použití, popřípadě způsob jejich likvidace. Nedostatky byly zjištěny v zajištění PLS, a dále případy, kdy práce byly prováděny bez řádně předloženého hlášení a zaměstnavatel nedodržel povinnosti pro práce s azbestem (PLS

prohlídky, správný technologický postup, nezajištění technologického postupu apod.) Několik případů bylo řešeno v přestupkovém řízení.

Preventivní dozor (stanoviska a vyjádření (§ 77 zákona č. 258/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů) - stavební zákon) a kategorizace prací

V roce 2023 bylo na odboru HP vydáno celkem 160 rozhodnutí, jednalo se zejména o rozhodnutí v rámci kategorizace prací, dále bylo vydáno 466 vyjádření ke kategorii první a druhé a dále 137 výzev zejména k podaným žádostem o zařazení prací do kategorie třetí. V rámci preventivního dozoru, tedy vydávání stanovisek v rámci stavebního řízení bylo vydáno 1982 stanovisek podle §77 zákona č. 258/2000 Sb., a 168 vyjádření k hlášení prací s azbestem.

Obr. č. 2 – Data z IS KAPR vývoj počtu exponovaných osob v letech 2020-2023

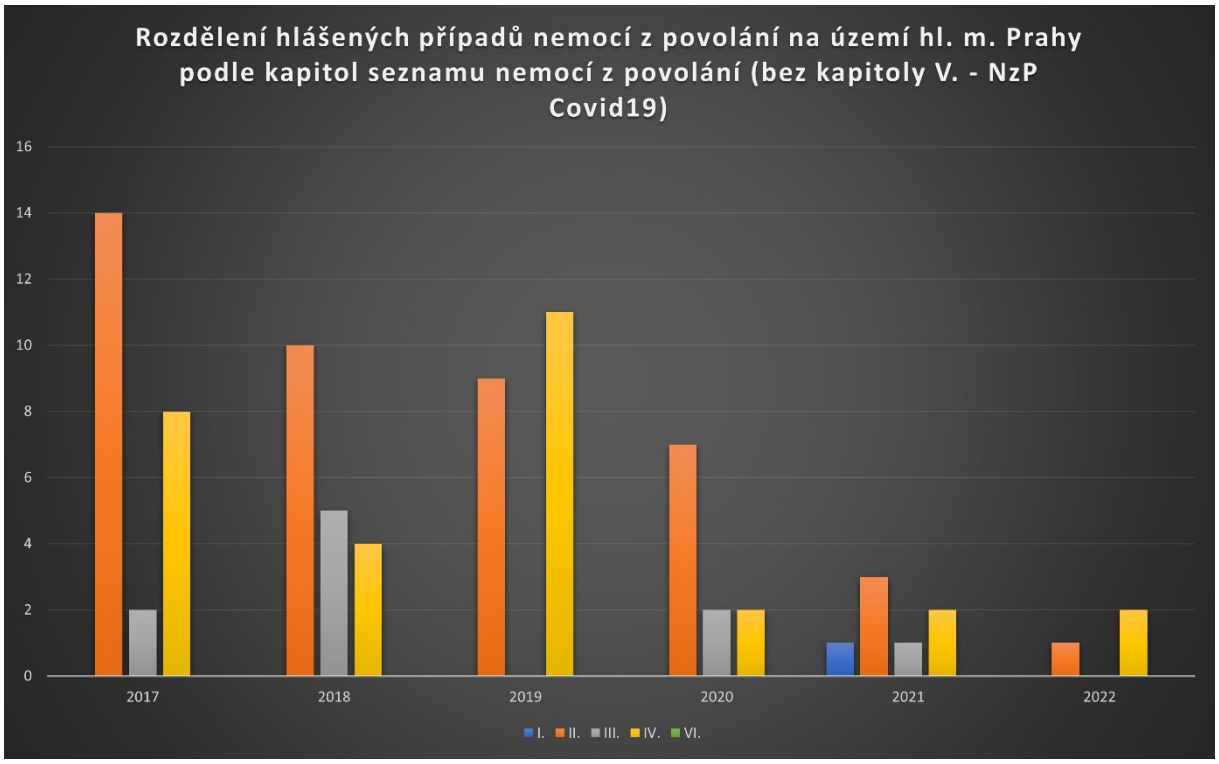

Posuzování nemocí z povolání

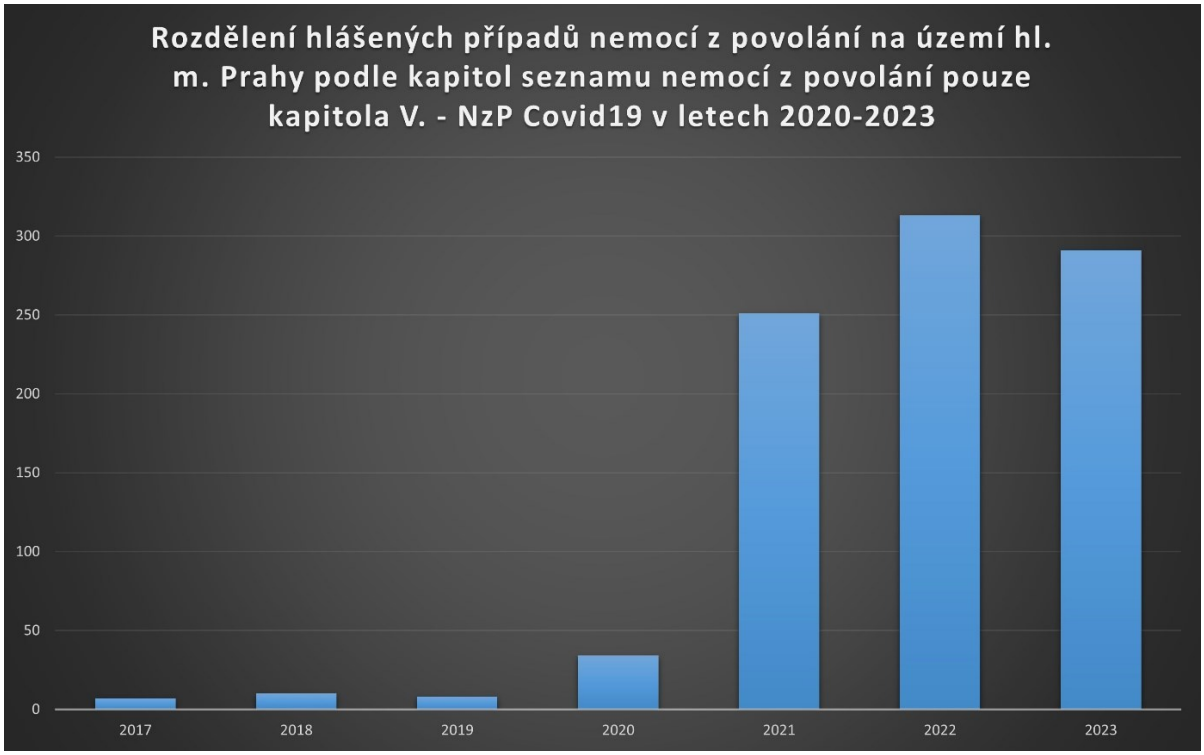
V roce 2023 bylo v rámci posouzení vzniku nemoci z povolání realizováno 273 šetření pracovních podmínek u zaměstnavatelů. Převážná většina souvisela s uznáním nemoci Covid 19 jako nemoci z povolání, tedy kapitolou V. - Nemoci přenosné a parazitární, Seznamu nemocí z povolání č. 290/1995 Sb. Převažovala šetření v rámci ústavní a ambulantní zdravotní péče a také v sociálních službách. Výjimečně se šetřilo ve školských zařízení. Ve většině případů byly podmínky pro uznání nemoci z povolání splněny. Onemocnění zařazených v kapitole II. – Nemoci z povolání způsobené fyzikálními faktory se týkalo 35 šetření pracovních podmínek. U většiny z nich objektivizace pracovních podmínek vyžadovala i měření či vyšetření fyzikálních a fyziologických faktorů (lokální svalová zátěž, vibrace, pracovní poloha).

Kapitola I: Nemoci z povolání způsobené chemickými látkami
Kapitola II: Nemoci z povolání způsobené fyzikálními faktory
Kapitola III: Nemoci z povolání týkající se dýchacích cest, plic, pohrudnice a pobřišnice
Kapitola IV: Nemoci z povolání kožní
Kapitola V: Nemoci z povolání přenosné a parazitární
Kapitola VI: Nemoci z povolání způsobené ostatními faktory a činiteli

Obr. č. 3 – Data z IS NRNP vývoj počtu hlášených případů NzP v letech 2017-2022

Obr. č. 4 – Data z IS NRNP vývoj počtu hlášených případů NzP v letech 2017-2022

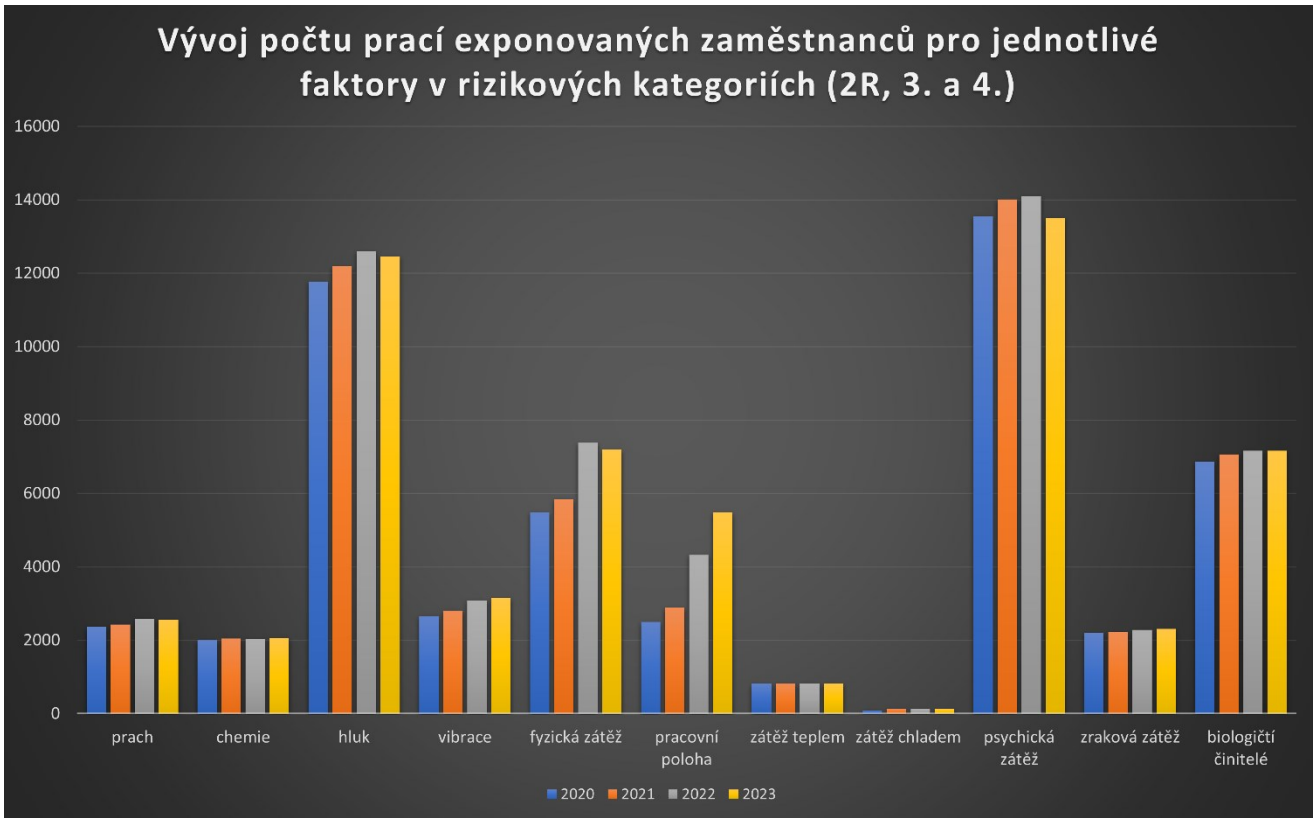
Přestupková řízení

Ochrana zdraví při práci – 31 pokut – 262 000 Kč – nezajištění pracovně lékařských služeb, neprovádění pravidelného hodnocení rizik, neprovedení kategorizace prací, nezajištění minimálních opatření pro ochranu zdraví zaměstnanců při práci s azbestem, nezajištění pracovně lékařských prohlídek, nesoučinnost při výkonu SZD – neoznámení použití biocidního přípravku

Podněty

Pracovní podmínky – celkem řešeno 63 podnětů. Jednalo se zejména o nedostatky v zázemí pro zaměstnance, úklidu, zajištění pitné vody v sanitárních zařízeních, nedostatečné zajištění pracovně lékařských služeb, podněty týkající se nakládání s azbestem. Oprávněných podnětů bylo 14.

Obr. č. 5 – Data z IS KAPR vývoj počtu exponovaných osob v letech 2020-2023

Obr. č. 6 – Vývoj počtu zpracovaných rozhodnutí/vyjádření a výzev v letech 2019-2023

